

7-82
4
Ah, nonsens . . .
(ett fall för Jämo)

ANNONSER är också nyheter, brukar vi få läsa. Och tänk vilka nyheter vi kan få genom att läsa veckopressens annonser i dagspressen.
— Därför gifte vi oss inte! ABBA-Agnethas Torbjörn avslöjar. Men vad han avslöjar det får vi förstås inte veta förrän vi inhandlat veckotidningen ifråga. (Kanske ingen vill ha dem!)

— VI FÅR TVILLINGAR. Det är höggravida Sonja Bernadotte som utropar till drottning Silvia.

Tänk så glad Silvia måste bli. Det hade hon ju inte en saaning om . . .

Och höggravid — vad är det? Vi som trodde att antingen är man gravid eller också inte. Kanske Sonja är höggravid därför att hon bär på tvillingar. Om hon nu gör det — eller bara förmodar det. Eller hon kanske bara vill uppmuntra Silvia med små glada tillrop.

OM HON ÄR höggravid på grund av tvillingarna — vad är då den dräktiga suggan som bär på femtonlingar, eller vad det heter. Finns det ord för sådant?

Men det kanske bara är att den lilla maggen är hög. Den brukar visst bli det mot slutet om vi inte minns fel.

SLAKTEN Bernadotte hju

sar verkligen på sig själva. Vi får också veta att greve Bertil fått barn med sin skandalomsusade fru Gill. Och att han var med hela tiden då grabben föddes.

Men varför Gill är skandalomsusad får vi inte veta om vi inte köper veckotidningen. Kanske inte ens då. Vi tänker inte prova.

KOMMER att tänka på kvinnan som klagade och sade: — Min man har varit otrogen så många gånger att jag inte ens vet om han verkligen är far till mina barn.

EN ANNAN annons — en jättestor — ropar till oss: — Släpp fötterna loss! Törs man det. Vi tycker att de redan är alldeles för långt borta då tånaglarna skall kollas in.

EN GAM-gammal historia: Två jäntor på bussen. Den ena sa: — Jag har tvättat håret så nu flyger och far det åt alla håll!

Äldre herre som skulle gå av vid nästa hållplats sparka till ordenligt, sa ursäktande: — Jag har tvättat fötterna, se — så nu flyger de och far åt alla håll.

Han hade nog bara släppt fötterna loss!

PUPSI

PS Ordet DAM ingår i veckobaskans titel. Man borde kanske klaga hos JÄMO! DS

14-82
5

DET HANDE SIG ATT vi hittade ett gammalt, trevligt skåp som blivit över hos någon annan.
— Ett skåp är alltid bra att ha, tänkte vi. Skåp kan man inte få för mycket av så mycket prylar som vi har som behöver stå i skåp.

Och så köpte vi skåpet som inte alls var dyrt. I alla fall inte i förhållande till sin storlek. För stort var det. Och tungt. Men det märkte vi inte förrän vi skulle lasta det på en släpkärra.

Men det gick ganska bra i alla fall eftersom skåpet stod i ett garage. Vi kunde dra in halva kärran och baxa upp skåpet på kärran medelst ett par lämmar.

Vårre blev det då det skulle lastas ur och sedan bäras upp för en trappa.

VI KOM PÅ ATT VI behövde HJÄLP så vi ringde till vännen Gunnar Bengtsson. Han är stor och stark och aldrig omöjlig. Men Gunnars skyddsängel höll visst sin hand över honom just då. För Gunnar var inte hemma.

Vi lät skåpet ligga kvar på släpkärran och täckte över det med en presenning. För det hade börjat regna. Och sedan gick vi in för det var inget annat att göra.

Då klämtade det på dörrklockan. Det var vännen Gunnar som tittade in. Hans skyddsängel hade tydligen ledsnat på att hålla handen över honom.

— Jag skulle bara titta in och se hur ni har det, sa Gunnar.

— Du kommer som efterskickad, sa vi. Det ligger ett skåp därute på kärran. Under presenningen.

— Vad är det med skåpet, sa Gunnar.

— Det ska in, sa vi. Men just nu när det regnar går det inte.

Skåpet

TIMMARNÄ OCH dagen gick.

— Egentligen har jag litet bråttom, sa Gunnar. Och just då slutade det att regna, så att vi kunde börja med att försöka få skåpet av kärran, upp för trappan och in.

Efter en hel del tankemöda — för vi måste ju klura ut hur skåpet skulle tacklas — hade vi lyckats att baxa det innanför dörren. Men mycket stank gick det åt.

Och alla vi som baxat med skåpet var trötta och hade ganska hög ansiktsfärg.

DÄ SKÅPET KOMMIT innanför dörren såg det ännu större ut. Gunnar åkte hem för att ta igen sig. Vi började att mäta och fundera över var skåpet kunde stå. Det kunde inte stå någonstans.

I trekvart gick vi ikring det — just en bit innanför dörren där det råkat hamna. Skåpet blev bara större och större.

Sedan ringde vi till en auktionist som vi känner och sa att vi hade ett skåp till försäljning på nästa auktion.

— Va bra, sa han. Vi skall hämta grejer hos en som he-

ter Gunnar Bengtsson om 14 dagar. Då kan vi hämta skåpet hos er på samma gång.

— Men vi kan inte gå ikring det här skåpet i 14 dagar till, sa vi.

— Kör hem skåpet till Gunnar Bengtsson, det får plats i deras farstu, sa auktionisten. Ring till Gunnar så hjälper han till med att lyfta ut det. Ni kan få telefonnumret av mej.

— Tack det behövs inte, sa vi. Numret är känt. Gunnar har nyss varit här och lyft in skåpet.

DET KÄNDES LITE MÅRIGT att ringa till Gunnar i ett så känsligt ärende, så vi åkte dit i stället. Gunnar var i trädgård och påtade då vi kom.

— Nu är det bestämt var skåpet ska stå, sa vi. Det ska stå i eran farstu.

Men Gunnar är inte en som tappar fattningen så lätt.

— Ska de de, sa han bara och såg lika snäll ut som vanligt.

Skåpligt att ha så fina vännor — om man så får säga...

PUPSI

DÄ JAG FÖR LITET sedan läste vad signaturen "Camilla" skrev om skalden Karl Asplund och hans diktsamling "Hjältarna" som blev hans genombrott 1910 väckte ett barndomsminne till liv.

Ur mitt bokskåp tog jag fram en mycket sliten och väl-läst liten diktbok utkommen 1915 på Albert Bonniers förlag. Det är "Harlequins kappa" av Karl Asplund. Den underbara kappan finns avbildad på pärmen. En sagobild som jag var mycket förtjust i som barn.

Jag fick boken av min pappa då jag var to år. Vi var båda roade av att läsa dikter och det vi läste fastnade lätt i minnet.

Menst läste vi kanske ur Dan Anderssons och Gustaf Frödings samlade skrifter. Men inledningsdikten i Asplunds lilla diktbok var en stor favorit.

DEN HETER "EN PER-SISK SAGA" och handlar om Lyckans Ande Bathmendi som många söker efter men ingen finner. Den har 94 verser. Vi kunde dem alla och hade stort nöje av att slå varandra på fingrarna med de kunskaperna. Vi hotade också bekantskapskretsen ibland med att "dra" dem alla. Det ansågs till och med värre än att råka ut för en gitarrspelare som aldrig ville sluta.

Sagan handlar om en bonde med söner och gård...

— Tre bröder — utom en fjärde — de sådde sin majs och sitt ris / och levde i ringhet och lärde / med fromhet sin forfärga spis.

— Då hörde de tre om Bathmendi / en sagoförtäljares ord / sen dess deras håg blev vänd i / en dröm och av trolldom förgjord.

— De tre bröderna hette Bekir, Merou och Sadder. Den fjärde hette Tai / han föraktade brödernas sladder / och såknade fantasi.

Tai var den ende av bröderna som var jordnära. Han ville stanna på gården. Men:

— När susande svalar flög / en gyllene kväll i april / de äldre bröderna smög / från gården åt skogen till...

Så får vi läsa om de tre brödernas skiftande öden. Bekir blev en väldig stridsman och blev också en stor profet. Han bildade en egen sekt — blev

Anden Bathmendi

— På holstrar, slävinnor och pallar / han låg i sitt silkestält / och såg utav flenders skallar / ett torn bredvid dörren ställt!

DET VAR EN SYN som vi lätt såg framför oss, men inte hittade han Lyckans ande för det. Han blev tillfångalagen och förde i en kärva till Kurdistan.

Brodern Merou blev en världsman och en kvinnornas gunstling. — protegé hos en skön sultana. Så småningom blev han minister och trodde då och då att han mött Bathmendi — men nej!

Han svek sultanen och då blev hon gramse på honom och förhyrde en man som var skicklig på dolk.

— Han mötte dock aldrig Bathmendi / men hatades mer och mer / och blev hittad en natt i en gränd i / Bukharas förbrytarkvarter.

— Som korsning av lärdd och vild / bar Sadder teutoniskt skägg / i vilket han ofta spillde / såväl av tomater som ägg.

Den synen tilltalade också ett barns fantasi. Men Sadder var det synd om. Han drog inte jämt med sin fru.

Hon kunde ej alls estimeras / finessen i Rigveds text / Hon värderade mera, långt mera / sin tjänares manliga växt.

DÄ ÄGNADE SIG SÄDDER ännu mera åt sina luntor och blev också en stor profet. Han bildade en egen sekt — blev

dömd som kättare att brännas på bål.

Som genom ett under klarade alla tre brödernas livet.

Den fantasiflöde brodern Tai gick det däremot bra för. Han köpte sig en egen gård, valde en bra hustru som födde ett barn var tionde månad.

— Så vecka till vecka han lade / den ena den andra lik / han sov som en björn, och han hade / en präktlig perstatistik.

Mitt ordförord blev avsevärt utökad genom den persiska sagon. Då jag frågade min far vad de främmande orden betydde svarade han alltid: — Titta i lexikon!

VI HADE BONNIERS konversationslexikon hemma. Den första delen är tryckt 1922. Och den trettonde och sista 1929. De är så släta att skinnryggarna är alldeles luddiga och pådrickriften nästan oläslig. Undra på det — så många främmande ord som dok upp. Dyker upp. De är standigt i gång fortfarande.

— Tror du att jag är så ja obildad så att jag behöver ett lexikon, var det en som sa åt pappa då han råkade göra reklam för sitt uppslagsverk.

Så småningom råkades de tre bröderna på en krog. De kände igen varandra trots alla åren som gått, trots smutsen, de släta lumporna och de lovliga skäggen.

De förtalte varandra om sina vedermodor och den smögde Sadder tog ordet och talade trumpett och trott:

Ack, bröder, vår möda var löslös. Bekir, din vigår är förbi, Merou, du är skällig och könlös (pappa, vad är könlös? — Titta i lexikon!) och jag själv har en stark muopi.

NU BESTÄMDE SIG BRÖDERNA för att söka upp sin fjärde broder Tai. Av en slump träffade de på honom. De funno i brynet av skogen / en bondgård i matto och lå / och slog med darrande knogen / på portens knarrande trä.

De blev ompysslade på bästa sätt trots att det är mitt i natten. Mot hårdens som brasan var lönd / de pekade: — Där! se där! / och ropade alla: — Bathmendi! / O broder, Bathmendi är här.

Bröderna lovar dem att få stanna och de är lyckliga en lång stund.

Men: När dagen var återupprunnen / och tuppen på restet gol / låg bonden på knä vid brunnen / och hälsade morgonens sol.

— Nu peppa pärtidens ungar / i häckarnas väta blad / och det rann över gården och dungar / ett gyllene solskensbad.

Han strök belåtet med handen / sitt skägg som var sådesblont / såg ut över åkerlandet / och tänkte på hur långt / tre starka kartlar räcka. / Han hembar Allah sitt pris / och sedan gick han att väcka / på patriarkaliskt vis / broder och barn och blomna / med dryckesstopet av tenn...

Tre sångar fann han tomma / och broderns borta igen.

DET VAR BÅDE SORGLIGT och fantastiskt att de inte kunde hålla sig utan måste ut och leta igen efter LYCKAN.

Jag undrar om jag inte kunde en liten snudd av Bathmendi har om dagen då jag gick i gröngräset och hangade tvätt. Solen sken, fåglarna rjäng och en liten lagom bris fick tvätten att vifta på strecket. Gullvivorna i gräset doftade. Det kändes så FINT.

De oroliga bröderna i sagan hade nog aldrig hängt tvätt. De levde i en patriarkalisk tid i ett patriarkaliskt land. Och nu härskar ayatollah Khomeini där. Ej att förvåda med anden Bathmendi.

PUPSI P

29
e
82

Det fattas en knapp...

ALGOT skulle in och kolla blodtrycket. Jag hängde med. I bilen fick jag se att det fattades en knapp i Algots rock. Det var den näst översta knappen. Ett knippe avslitna trådar stod rätt ut på bröstet på honom. Som en mindre dammvippa. Det såg slarvigt ut.

Egentligen borde jag inte ha lagt mej i det. Men ser en karl slarvig ut i sin klädsel på grund av tappade knappar eller spruckna sömmar eller alltihop på en gång, så är det inte han som får skämmas utan den arma kvinnan som han har inom räckhåll för det mesta. Forklara det den som kan...

Alltså gick jag lös på honom med lilla nagelsaxen. Under fartens gång. Men saxen var slö och vinkeln inte den allra bästa så tofsen på Algots breda bröst lät sig inte beveka.

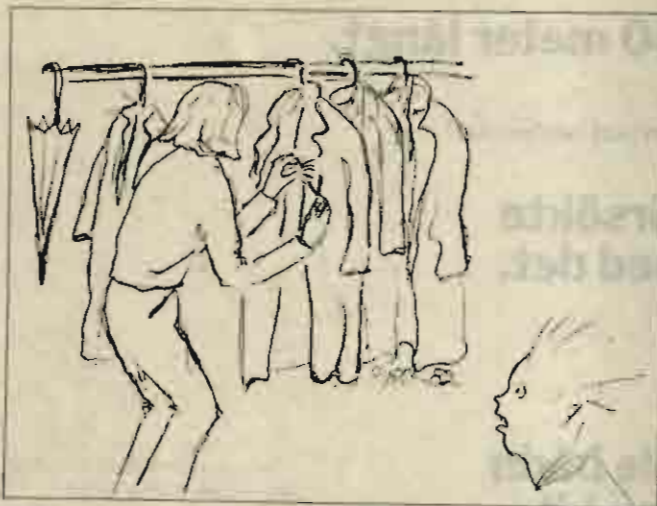
— Det går inte, sa jag. Jag får sprätta medan jag väntar på ditt blodtryck.

PÅ LAKARSTATION satt redan några personer. De slussades in så smaningom. Och Algot försvann också bakom kulisserna.

Nya människor droppade in och till sist var det ganska fullt i väntrummet. Jag bladdrade i några tidningar. Plötsligt kom jag ihåg trådtofsen i Algots rock. Jag letade fram nagelsaxen igen och gick att bladdra bland ytterkläderna. Hittade Algots rock och började bearbeta trådklunsen med den slöa saxen.

Det var jobbigt ska jag säga. Jag skavde och skavde med saxen från både utsidan och insidan på rocken. Hjälpte till genom att klippa och jobba med mun också. Tungan hade nog varit i fura om jag inte hade hängt ut den i ena mungipan.

MEDAN JAG ändå var på rockens insida kollade jag in nerfickan i den händelse Algot

glömt plånboken där. Han hade många patienter att ta hand om först. Och sedan var doktorn hungrig. Så han gick att äta sin lunch. Algot hade han glömt. Det är mänskligt.

Till sist kom doktorn tillbaka och Algot fick komma in igen. Men då var det som jag trodde med båda trycken. Doktorn var inte alls nöjd med något av dem. Men Algot var inte alls nöjd med doktorn så det jämnade ut sej.

EN RANARE och rakbladsman — fast kvinna — och med sax i stället för rakblad... det var vad man tänkte, förstod jag.

Men ingen sa något förstas. Ty i väntrum är det alltid tyst. Jag slog upp och gömde mej bakom den största tidning som fanns. Det var ett huvudstadsblad eftersom SN:s nuvarande format inte duger till sådant ändamål.

TIMMARNA och tiden gick men Algot kom inte. Men till sist kom han — utfarande. Vild i blick och alldeles röd. Båda trycken borde ha varit högt ovanför svettremmen om han burit hatt.

När jag strukit honom med hårs en stund lugnade han ned sej. Det hade börjat så bra. En vilrockad ängel hade fört honom in i ett undersökningsrum. — Du kan klä av dej, doktorn kommer snart, hade hon sagt.

MEN DOKTORN kom inte. Han hade många patienter att ta hand om först. Och sedan var doktorn hungrig. Så han gick att äta sin lunch. Algot hade han glömt. Det är mänskligt.

Till sist kom doktorn tillbaka och Algot fick komma in igen. Men då var det som jag trodde med båda trycken. Doktorn var inte alls nöjd med något av dem. Men Algot var inte alls nöjd med doktorn så det jämnade ut sej.

DÅ VI kom hem tänkte jag att det är väl bäst att upprätthålla månghundraårstraditionerna och sy i den där knappen. Så jag letade fram de fyra skokartongerna med dels ärvda och dels egenhändigt under årens lopp samlade knappar. Det är sammanlagt många, många tusen. Men inte en enda knapp som kunde passa i Algots rock.

EN STOR del var gyfknappar. De måtte väl ha chans att bli morgondagens antikviteter — kan man tänka. En vacker grå-grönskiftande pärlmorknapp var det närmaste i färg med Algots rock jag kunde hitta. Den förhöjde värdet på Algots gamla rock avsevärt mycket.

Ty pärlmorknappar går inte att göra av plast.

PUPSI P

5-82
7

Ödets lotter

NU HAR jag varit och lämnat in lotto-raderna. För vinsten skall vi lägga om taket. Jag har bestämt oss!

En gång i tiden hade jag så stark vilja — eller vad det var — att jag kunde bestämma själv att jag skulle vinna på lotteri. Och vad jag skulle vinna.

FÖRSTA GÅNGEN det fungerade var jag 13 år. Skolklassen planerade en skolresa och Rosas mamma hade sytt en kudde som skulle lottas ut i klassen till förmån för skolresan.

Det var en vacker kudde med stramaljöbroderi i mitten och rynkat blått siden omkring. Jag bestämde mig för att ge den till mamma på Mors dag som var nästkommande söndag.

DÅ ALLA flickorna tagit en lott och betalat 25 öre var blev det dragning. Jag hade nummer 31 men det var 14 som kom upp. Jag kände det som om det inte var sant att jag inte vann kudden. Det var det inte heller. Ingen hade nummer 14. Det blev omdragning och nummer 31 kom upp.

Mamma blev mycket glad över den fina presenten på söndagen. Numera står den lutad i mitt eget soffhörn.

FEM ÅR senare bestämde jag mig igen. Jag var på idrottsföreningens höstfest tillsammans med pojkvännen. Vi gick till tombolan som skyltade med en servis som första vinst, en äklig oljemålning som nr 2 och en praktig mes som tredje vinst.

— Vi behöver mesen, sa jag. Vi ser nog bra löjlige ut på våra söndagsvandringar — du med ditt russin och jag med mitt frimärke. Bättre att ha allt sumlat under en hatt i mesen och så får du bära den.

— HÄR ÄR 25 öre, sa pojkvännen. Ta mesen. Jag tog mesen. Stack bara ned handen i den blå trumman och tog en lott — den rätta. Folk som stod runt omkring och hörde vårt snack tittade förundrat på oss då vi gick därifrån. Pojkvännen med mesen på ryggen.

Det gick fem år till. Brandkåren hade sin sommarfest. Vi gick till tombolan. Första vinst var en servis, 58 delar. Den var snygg — med guldkant.

— Vi tar servisen, sa jag. 6-personersservisen vi fick i lysningspresent räcker inte. Hit med 50 öre.

Jag fick 50 öre, tog en lott och vann förstas servisen. Jag hade ju bestämt oss.

— SÅ ROLIGT, sa folket i lottståndet, att servisen hamnade hos dom som så väl behöver den.

— Ser vi så fattiga ut, sa vi, och tittade på varandra. — Ja, det gör vi nog...

Numera är servisen i 55 delar — men det är ju vackert så!

På höstfesten gick vi till tombolan för att kolla läget. Första vinst en oljemålning (äktlig) andra vinst en bokhylla.

— Vi behöver en större bokhylla, den här blir bra, sa jag. — Visst, här är 50 öre...

Det var jobbigt att få hem bokhyllan på cykel — men det gick.

ÅRET DÄR PÅ var det sista gången som jag kunde bestämma själv att jag skulle vinna — och vad. Antagligen uppträdde jag för övermodigt då vi gick fram till lottståndet. Ödets Lotteri-Gudinna blev less på mig och gav mig bara en chans till — den sista.

Så här gick det till då jag gjorde bort mig och miste "GÄVAN".

Jag: — Vi behöver ingenting av allt det här! Servis har vi, en äklig oljemålning vill vi inte ha — och titta på den där löjlige lilla hallampan!

— Men någonting behöver ni väl av allt det här, viskade Lotteri-Gudinnan i orat på mig och lät riktigt förtrytsam. Någonting kan jag väl hjälpa till med en sista gång.

— DET SKA i så fall vara den där köttklubban som ligger där. För det har vi ingen.

50-oringen kom fram, jag tog en lott och vann förstas köttklubban. Det var krig, kött såg vi sällan. Men vintarna var kalla. Vi hackade is med köttklubans andra ände. Det var den bra till.

SELDAN DESS har jag velat och velat. Men nu har jag velat färdigt. Med min nya, starka vilja tvångar jag till både Lotto-Gudinnan och den där Björklund — eller vad han heter. Han har förresten fått mitt telefonnummer...

Pupsi

7-82
7

Att inte veta var Vrena ligger

DET KOM ett papper från Socialkontoret i Nyköpings kommun till en nybliven ålderspensionär. För dennes räkning ringde jag till den hemvårdsassistent som under-tecknat brevet. Man be-driver uppsökande verk-samhet och erbjuder be-hovsanpassad service.

AV ALLT det behovsan-passade som erbjöds tyckte jag att MATSERVICE kunde vara bra — åtminstone ibland. Började med att tala om att pensionären bor i Vrena. Frågade om det fanns tillfälle till matservice där.

HEMVÅRDSASSISTEN-TEN påstod att Vrena inte tillhör Nyköpings kommun. Då jag som Vrena-bo kunde omtala att så är fallet, sva-rade hon:

— Jag tillåter mej att tvivla!

SVAGT! Det borde inte finnas en enda kommunan-ställd som inte vet var kom-mungränsen går.

TILL SIST fick jag tala med den hemvårdsassistent som har hand om vår del av kommunen. Fick veta att då skolan är öppen kan pen-sionär åta där. Man löser mat-

kuponger och varje kupong kostar "11 och någonting — ca 12 kronor", trodde hon.

JAG FICK också veta att man bör vara ur stånd att själv laga sin mat för att få åtnjuta denna förmån. Jag ville veta hur handikappad man bör vara — om det räcker med att vara manlig pensionär. Och om en kvinnlig pensionär som själv kan steka korv inte har rätt till förmånen.

(— Ha, tänkte jag, hela livet har det varit ett handikapp att vara kvinna — men i pen-sionsåldern är det karlmars tur.)

FICK VETA att också en-samhet räknas som gilligt. Den som känner sig ensam kan gå till skolan och ku-pongäta och snacka med de andra pensionärerna. Det är bra.

FICK OCKSÅ veta att då skolan är stängd kan man gå till Macken och äta — till re-guljärt pris, givetvis.

DET VAR en snäll upplys-ning — fast onödig. Ännu har väl ingen pensionär bli-vit portförbjuden på Macken — och kanske ingen annan heller.

G L N

En gnutta solsken en höstdag i juli

EN KALL och blåsig höst-dag i början på juli månad går jag och hänger tvätt. Sydväst-vinden ligger hårt på. Jag har tuppskinn och begynnande näsdropp men solen skiner grant mellan de jagande molntrasorna.

TORKVÅDRET är det häs-ta tänkbara och på en liten stund är tvätten torr. Alldeles för torr!

Jag tar en stänklaska med mig och går att stänka vatten på lakanen där de hänger. Det ser nog inte riktigt klokt ut — en människa som går och blö-ter ned tvätten på kläd-strecket! Men metoden kan rekommenderas. Mycket bättre än att ta in tvätten och stänka den. Det är knöligt och blir vått litet varstans.

Tvätten var ju våt förut och upp måste den förr eller senare så det är lika bra att fram-härda.

Den torra tvätten som jag skulle ta ned, den stänkte vår herre. Det var bara det att den skulle inte stänkas.

JAG HAR en stor plastpåse med i tvättkorgen, viker laka-nen så gott det går på fri hand och stoppar in dem i plastpå-sen för dragning och läggning senare då de fuktat igenom.

Jag hänger en ny omgång tvätt på klädstrecken — bäst att passa på att tvätta undan medan det är torkvåder. Då jag kommer ut med den tred-je omgången för att hänga och samtidigt plocka in nummer två, möter jag regnet. Stora, tunga droppar. Och strax öpp-nar sig himlen.

SKYFALLET upphör lika hastigt som det kom och fast tvätten blev våt och jag blev våt så var det i alla fall bara en liten hejamma.

Denna höstdag i början på juli, med kall bläst och väx-lande molnighet väntar vi fortfarande på sommaren.

MEN EFTER många da-gars ihärdigt regnande så är växlande molnighet inte så dumt ändå. Vi är glada över minsta gnutta solsken. Ty nya, djupa lagryck sags vara på väg...

Pupsi P

Vart tog gummorna vägen...

EN RIKTIG sommar med sol dag efter dag gör oss lyck-liga. Fast lagom är bäst. Ett sommarregn då och då friskar upp.

SOMMAREN är gästernas tid. Svärmor (snart 88) har varit här — välvårdad och flott allt ifrån det lätt blåtona-de håret och ned till de snygga benen. Det gäller att få en stund över för sin egen person då alla förberedelser är klara, annars blir man akterseglad av svärmor på den punkten. Hon ser då allt också. (— Vad snygg du är i håret, jag kän-ner inte igen dej...) (Tveeg-gad komplimang)

hembakta hon fixat, även en så kallad fickflaska med svart vinbärs. Den höll en vackert, mustig, djupröd färg. Svart vinbärs sägs också vara en bra magmedicin.

På söndagen skulle vi äta sillunch.

— Jag undrar om jag inte har litet ont i magen, sa jag. Skulle nog sitta bra med en lit-ten vinbärs till sillen!

— Har du nån vinbärs då, sa syrran. — Nä, men de hade ju du med dej!

— Gaining, sa syrran, det är ju svart vinbärsaft!!

DET BLEV ett allmänt gott skratt — ett sådant som för-länger både livet och kakhå-let.

PÅ MÅNDAGEN för vi och hälsade på moster Agnes (93) i Fellingsbro. Vi var oroliga för henne. Hon hade låtit så ynkelig i telefonen veckan in-nan. Rent av legat till sängs. Men då vi kom salt hon vid fönstret och läste, nyperma-mentad och fin.

— KOMMER att tänka på vännen Magrans svärmor Hanna (94) liten, raffig och kokett. Hon stod framför spe-geln och strök sig över en näs-tan obefintlig liten kalaskula.

— HUR har det här gått till, sa hon förundrad. (Genom kakhålet, Hanna lilla!)

MAN KAN undra vart alla gamla gummor tagit vägen — de med långa kjolar och scha-lett. De var ju mysiga på sitt sätt.

PUPSI

Bin i skorsten

LÄSTE häromdagen i tid-ningen om bin i skorsten. Det var vad vi råkade ut för i det gamla huset, som vi bebör. Det var mycket besvärande. De kom i surrande hopar ut genom ventilerna. Väst var det i köket. Det hjälpte inte att hålla spjället stängt. De leta-de sig fram i alla fall.

VI HADE hört talas om att det inte var tillåtet att döda bin, så vi ringde till olika in-stanser för att få hjälp. Men vi fick aldrig någonsin fått i rätt person. Vi bad att vederbö-rande skulle ringa snarast, men han hördes aldrig av.

DÅ HÖRDE vi talas om att man kunde bli av med dem genom att hålla trikloretylen i skorstenen. Stackars Algot som utförde uppdraget blev både bistungen och illamäen-de. Vi blev av med bina, men bara för tillfället. De kom all-tid igen, och de första två somrarna gick det åt åtskilli-ga liter tri.

Sedan hörde vi talas om att myrr skulle vara lika bra — kanske bättre. Det dunstar in-te lika fort.

FÖR NÅGRA dagar sedan, då vi satt ute, hördes ett mäk-tigt surr uppe i luften och ett svart moln kom farande.

— Nu är det klippt igen, sa vi till varann. Men bisvarmen för vidare med destination nå-gon annans skorsten kanske.

Surrande bin bland trädgår-dens blommor hör sommaren till. De är någon annans hus-djur som är mycket välkomna — bara inte i skorstenen.

Men sätta halaband och koppel på bin låter sig säkert inte göra.

PUPSI

1982
8

En varm sommardag

Stilleben på bruggan.

ATT HA något "att lägga händerna på" kan vara trevligt även en varm och lat sommardag. För vår del lägger vi händerna på och omkring krattskaffet. Vi krattar sjöbotten omkring vårt badställe. Något som även föregående ägare brukade ägna sig åt då och då.

ATT VÅRA sjöar har använts — och används — som sopnedkast märks. Skörden är enorm och outsinlig. Vi hittar skärvor av allting. Gamla avloppsrör, tegelpannor, fönsterrutor, flaskor, glasburkar, porslin. Vi hittar rostig spik och gammal ståltråd.

DETTA MED gammalt porslin är intressant. Skärvor med vackra mönster som inte längre finns. Till och med en halv potta har vi krattat fram ur sanden. En sådan som om den varit hel kunnat inbringa några hundralappar i antikboden. Men om den varit hel hade den förstas inte bannat på sjöbotten.

PÅ NÅGRA timmar fyller vi en normalstor hink. (Tacka för det — en halv potta skrymmer ju.)

På fötterna har vi gamla gymnastikskor. Annars hade

vi snart inga fötter. En avslagen flaskbotten som sticker upp ur sandbotten är nog bland det vassaste som finns.

Vattnet är varmt, 25–26 grader och vattenståndet lågt. En ensam andunge kommer simmande. Kanske har han blivit skild från sina anhöriga i ett vågsvall efter någon enstaka fartdåre som tanklöst svänger in i vår trånga vik bara på skoj.

VI KRATTAR vidare och tycker att det är litet spännande också. Vem vet — det kan komma fram ett fynd från vikingatiden. Ett smycke kanske. Gräv där du står, heter det ju. Men vi — vi krattar där vi står. Och får upp några gamla tänder. Inget fynd från vikingatiden precis — och inget kriminaldrama. Tänderna är för stora för att någonsin ha suttit i människomun.

KANSKE EN älg har gått ned sig på isen och drunknat. Eller har den arma sjon även fått ta emot slaktavfall en gång i tiden.

Förresten, en gång i tiden — vad händer inte med våra sjöar nu! De dör!

Och det gör de ju inte av gamla pottor och tänder!!

PUPSI

Rosor och tistlar

Två själar och samma tanke — nej, förmodligen många själar och samma tanke. Det gäller Stenklumpen på Östra Torget i Nyköping. Både Inga-Brita Edman och Flanören har sett och noterat den. Vår ros till dem för den goda smaken!

Själv brukar jag vända bort huvudet då vi passerar den annars så vackra platsen. Men Algot — han pekar stadigt på klumpen och säger: — Den där är så förskräcklig att det tycker jag du skall skriva och påpeka ifall det är så att ingen annan har märkt det!

Men så är tydligen inte fallet. (En ros till alla som har märkt det!)

Helene och Christian Axel-Nilsson, bosatta i Pihlska gården, värnar båda om vår gamla, vackra miljö. De borde lida av nackspärr vid det här laget — efter alla huvudvridningar.

Detta var nog inte vad Gerda och Martin Nilsson hade tänkt

sig, då de donerade en summa pengar till utsmyckning av Östra Torget.

En tistel var till beslutstarna i denna sak. Och ett helt fång rosor till den person i beslutsfattande ställning som likt barnet i Kejsarens nya kläder stiger fram och säger sanningen.

Klumpen är väl flyttbar — eller hur! Låt Östra Torget åter igen bli den miljöparla i Nyköping som det var förklumpen.

Pupsi

Om en kraftkarl från Nora bergslag

Vi tog en tur upp till Järnboås en helg nyligen för att hälsa på svägerskan Aina och gammelhunden Bassan.

Järnboås ligger i Nora Bergslag och gränsar i norr till Hjulsjö, i öster till Linde, i söder till Nora och i väster till Grythyttan.

Prästen Martin Lindblad, född i Järnboås 1910, skriver i sin sockenbeskrivning i slutet på 1940-talet att han sett sin hembygd förändras från livlig bergslagsbygd till en tyst idyll.

Då skulle han vara med nu. I det lilla stationsområdet Järnboås vid linjen Nora-Bredsjö fanns 1948 både post och telefonstation samt avdelningskontor av Nora sparbank. Folkmängden var 994 personer.

Nu är allting borta. Till och med är järnvägsrälsen uppriven och såld till Tyskland för en billig penning. Men bussförbindelser finns för de c:a 600 själarna som finns kvar.

Vad som också finns är en livskraftig hembygdsförening. Den har sedan förra året (1981) tagit upp Larmsmässmarknaden i Järnboås. En gammal tradition från 1860- och 70-talet. Där såldes allt som tillhörde en väl-försedd marknad. Och öl och brännvin kunde köpas fritt på den utill kyrkan liggande gäst-gärvärdgården.

Det sops friskt och slagsmål blev alltför vilda även mått med den tidens mått. Och 1894 hölls den sista Larmsmässmarknaden.

Vid Finnsjöns strand

Aina är en av äldstjävarna i Hembygdsföreningen. Hon bjöd oss upp till Larmsmäss i Järnboås. Hembygdsföreningen har av kommunen förvärvat en gammal bergsmansgård — Finnsjöstrand — vid Finnsjöns strand.

Där fanns utgiftar allt som i forna dar, utom öl och brännvin. Hemkoka karameller

landsvägen tillsammans med en kamrat kom den lilla tände patron på Stadra ridande.

— Oppna grinden karlar, röj patron. Men kamraten var stursk och hade fått nog av stalslagaren så han sa åt patron att göra det själv.

Då tog det has i halsicke förslås och båda två blev inkallade på kontoret.

Kamraten fick knäppa ned byxor och lägga sig på skimmsoffan. Patron tog en lorkad tjurps och började slå.

— Men då — sa Annars Annars då han berättade vad som varit — då blev jag arg och tog patron i kragen och byxor. Men och kasta ut en genom fönstret.

Detta fick folket förstå. Annars Annars blev vräkt med ögonblicklig verkan. Han fick ta med sig vad han kunde, inte komma tillbaka för att hämta mera. Så Annars lastade på kon vad hon kunde bära, alla barnen och hurman fick var sin borda. Själv lastade hon ut dragsoffan full och tog den på ryggen. Sålunda gick de till Smedstörps gård i närheten av Grythyttan — mestadels genom skogen. Det måste ha blivit milstals.

Till Smedstorp hörde Stumpön — eller Stumpöa som det heter däruppe. En mycket liten ö i sjön Sor-Algen och bebyggd med en liten rod stuga. Där bodde de i många år. Min far mor Lotta var en av ungarna som var med och bar. Och där föddes pappa 1885, berättar Alrol.

Efter Larmsmäss åkte vi upp till Smedstorp och Stumpöa. Men vi hade ingen båt. Vi stod på stranden och såg mot ön där den röda stugan — numera obbebodd — skyntade mellan träden.

Annars Annars var en kraftkarl. Annu i 80-årsåldern slog han frivolter, till och med med stövlar på. Han blev så smilningens ensam i stugan på Stumpöa, där han bodde kvar tills han var nära 90 år.

GULLI LINDGREN

mot den gråvita herrgården, här jobbade min farmorsfar under 1880-talet. Han heter Anders Andersson — eller Annars Annars, som det sas då. En dag då han kom gående på

maskin fanns inte på 1800-talet. Då vi var på väg upp stannade Algot, vid Stadra bruk som ligger mellan Gyttoorp och Järnboås.

slag, från fallbänkar till trästelar. Och man kunde få sina knivar och liar släpade. Leasutom fanns en bagare som gjorde tusentals munkar å 2,30 styck. Men hans sinnsrika

fanns och hemvävda trasmatlor. Där spannis och kardades och tovadades. Vid stranden höll Aina och färgade garn. Man kunde köpa handsnäckor och handkretat av alla de

Plommon och dystra tankar

ÄNTLIGEN har jag flutit upp igen — ur plommonskörden. Plommon, plommon! Jag har vadat till knäna i plommon...

DET ÄR inte bara mössår i år, det tycks vara plommonår också. Förhoppningsfullt har vi frågat släkt, vänner och bekanta om de ville ha plommon... njaa, se vi har fått så mycket plommon... se! Har svaret blivit.

MEN VI har ändå lyckats pytsa iväg åtskilliga hinkar, en del har fallit av träden i blåsten som har varit och resten är omvandlad till saft, sytt och marmelad. Så att när nu matmosen stiger inom kort kan vi alltid äta ur plommonförrådet. Samt potatis — det sägs vara gott om potatis i år.

KOMMER att tänka på gubben som sa: — Har en bara potatis så det räcker behöver en inte svalta...

— Ja, fyllde gumman t. å en tunna sill å en kagge flänk å en drittel smör... å en biage mjöl te å baka åv...

MEN LINGONEN lyser med sin frånvaro. Vi var iväg en dag men allt vi fann var en ruttet skrakholk som suttit i ett träd som var fällt och bortforslat. Det var på ett kalhygge. Men stubbarna och riset fanns kvar.

Skrakholken blev dagens skörd. Den skall Algot ha som modell. Han har alltid undrat hur man gör en skrakholk.

NÅGRA GODA svampar hittade vi i alla fall på hemvägen. Inte många — men de räckte till var sin varm svampsmörgås.

Men just som vi skulle sätta tänderna i de varma, goa ringde telefonen. Det var till Algot.

Själv har jag fattat ett beslut för åtskilliga år sedan. Om någon råkar ringa när jag äter eller just skall börja med det säger jag lugnt och utan att dölja min glädje över att bli inåkommen med en påringning att hörrudu. Jag ringer upp dej om en stund för det är så att... osv.

Men inte Algot into. Han är alldeles för snäll och låter sig kallpratas all medan maten skrupnar och kulinar på tallriken. Och samhon äter sin mat under dyster kontemplation, diskar tallriken och försvinner utom syn- och hörhåll.

FÖR ATT inte tala om den gången i somras — det var under den långa värmeböljan. Vi hade jobbat och slitit hela dagen med huset och tomten.

— Nä, nu lägger vi av... PUPSI

Jag strax före klockan 7 på kvällen. Gick in och fixade var sin kall med is och citron och var sin aptittallrik med diverse godis på.

— Det här har vi gjort rätt för, sa jag till Algot. Nu kopplar vi av i kvällssolens sken...

JUST DÅ kom en bekant till Algot in genom grindhälet.

— Du måste hjälpa mej att fixa ett myggfönster till Lillan — hon kan inte sova för myggen.

— I kväll! Sa snälla Algot bestört. — Ja, i kväll, sa bekantingen. Lillan måste få sova, jag kommer tillbaka om en stund.

Snälla Algot kastade i sig förfriskningen och maten och hastade ned i källaren. Där knäpade han till ett myggfönster allt medan sura sambon satt sörjande ensam i kvällssolens sken, ruvande på dystra tankar om folk som utnyttjar snälla människor.

KLOCKAN 9 då soten just försvunnit bakom trädtopparna kom Algot upp ur källaren, ringde till myggfönsterbeställaren och sa: — Nu är det färdigt, bara att hämta — jag ställer det vid infarten.

Men stackars Lillan fick inte sova den natten heller, för ingen hämtade myggfönstret. Nästa morgon körde Algot dit med det.

Visst måste man av ren självbevarelsedrift få säga ifrån ibland — när livet är så kort och döden så lång...

PUPSI

Mors möss

NU ÄR mössens tid. Det har vi lust i Käserthornan i SN. Möss under sängen och möss på vinden. Men vi är värt för vi har våra i sängen. Har haft!

En morgon då jag bäddade hittade jag några små svarta ron i sängen — i jämnhöjd med huvudkudden ungefär.

— Har jag haft något skräp i håret, tänkte jag, oskuldsfull som jag är — åtminstone då det gäller rättortar — det fick jag nog då jag klättrade i plommonträdet.

JAG SKAKADE lakanen över balkongräcket. Men nästa morgon var det likadant.

— Apa, tänkte jag, jag klättrade ju i äppelträdet. Men konstigt skräp är det — likadant som i plommonträdet.

Skakade lakanen över balkongräcket. Gick sedan och tvättade håret.

Det hjälpte inte. Nytt skräp i sängen morgonen därpå. Jag samlade ihop de små fröna på ett nälfat och gick att visa Algot.

— DET ÄR rättortar, sa Algot med stor tvärsäkerhet. Så går det då man har skor por i sängen.

— Men hur har de kommit in i sovrummet, sa jag. Har de klättrat uppför fasaden och in i fönsterspringan.

— Nej, sa Algot, de har nog kommit upp i den gamla garderoben för där har jag borrat ett hål för tv-kabeln.

Algot gillrade en fälla med

litet ost och ställde in i den gamla garderoben.

PÅ KVÄLLEN då vi satt och såg på TV sa jag, som ser illa men hör bra: — Nu slog fallan igen däruppe...

— Det kan du väl inte hora ända hit ned, sa Algot, som ser bra men hör illa.

Vi gick upp till den gamla garderoben. Och där var mutsen i fallan. Ögonblickligt och sälligt inmanad just som hon skulle ta för sig av den goda osten.

Visst var den sot men det kan inte hjälpas. Den skulle ha gett katten i att knata i min säng.

VI GILLRADE fallan med samma ostbit — åtgången hade ju varit ingen — och gick ned. Strax småll det till igen i den gamla garderoben. Den-na mutsen var lika liten men mycket rundare, vad nu det kunde betyda. Kan möss få barn året om — i så fall hade vi tur!

SEDAN DESS har det varit lugnt på mössfronten. Alla misstänkta hål är igentäppta med cement och oståtgången i sammanhanget är ringa. Vi byter ostbit någon gång ibland i den gillrade fallan i gamla garderoben. För säkerhets skull.

Ett dukat bord bör alltid se aptifullt ut även om det bara är dukat på gamla garderobsgolvet!

PUPSI

Veckans aktuella rebus

14-10-82

Lösning: MUSKO

882
70

"Fynd" i brevlådan

FREDAGAR och måndagar är brevlådan oftast tom. Men tisdagar är direktrekla-mens dagar.

Då ligger där ofta en hel bunt som behöver sorteras noga så att inte någon viktig försändelse har smugit sig in i någon av broschyerna.

MYCKET är ingenting att fundera över. Det går direkt till "specialavdelningen för tändmaterial" i vedtären. Annat finns det anledning att fundera över.

DET GÅLLER alla dessa passa på-priser, extra erbjudanden och specialdagar, ibland med rabattkuponger, som är giltiga under en viss tid.

IBLAND gäller ett lågpris en enda dag på en speciell vara mot att vi handlar för en viss summa (minst) just den dagen.

OCH ALLT det där går vi

G L n

ofta på, pressade som vi är av de dryga hushållskostnaderna.

EN AV de stora livsmedelskedjorna kommer varje vecka med påkostade färgbrochyrer. De är så mycket gjorda med läckra bilder på de varor som erbjuds till förmånspriser.

AV EGGEN erfarenhet vet jag vad färgbrochyrer kostar att framställa. Det rör sig om stora belopp.

Måhända kunde vi få handla i livsmedelskedjans butiker till dessa förmånspriser ständigt, dessa specialerbjudanden kunde kanske finnas jämt, om färgbrochyrerna stoppades.

MEN direktreklamerna gör naturligtvis dubbel nytta för livsmedelskedjan.

DEN DRAR kunder och den är avdragsgill.

16/10 82
**Agnes — sista
länken**

VISST OCH sant är att moster Agnes har skämt bort syskonbarnen med sitt glada humör, sitt goda minne och sin historeberättariver.

Vid de regelbundna telefonsamtalen och vid besöken hos henne på pensionärshemmet i Fellingsbro var det bra att ha papper och penna till hands. Mycket som vi inte tänkt på att fråga mamma om medan tid var, det kunde Agnes ge besked om.

MEN DÅ jag ringde för någon månad sedan för att prata bort en stund och för att fråga Agnes vem Kors-mora var kände hon sig dålig och samtalet blev kort.

Jag hade strax innan stått med en gammal, ärvd karott i handen. Tyckte jag hörde mamma säga: — Uj, den där är gammal, den fick jag av Kors-mora och den var gammal redan då.

Karotten är naggad i kanten och mörknad av ålder. Undra på det — under hela min barndom var den ständigt i bruk.

FRÅGADE min syster om hon visst vem Kors-mora var.

— Nej, men jag har en lite glasskål som är efter Kors-mora, sa syster. Vi bestämde oss för att inte glömma att fråga Agnes då hon blev pigg igen.

Men Agnes blev inte pigg

igen. Vid alla telefonsamtalen med Hemmet fick vi bara veta att hon är så dålig att det inte värt att komma och hälsa på.

Och nyss kom sorgebudet. Agnes finns inte mer. Hon blev 93 år, 5 månader och 15 dagar.

DET ÄR så underligt detta, att då en närstående person i hög ålder får vara frisk och pigg hela tiden, tränger vi undan tankarna på att det inte kan få vara så i evighet.

NU TICKAR Agnes gamla väggklocka, som hon var så fast vid, för ingen i hennes rum på Hemmet. Snart tickar den hos någon av barnen — eller barnbarnen. Det var så hon ville ha det.

— Så länge jag lever tikar klockan för mej, sa hon. Sedan får dom göra upp om den sins emellan på bästa sätt!

AGNES var redig och klartänkt. Hon visst mycket och kunde berätta. Säkert visste hon också vem Kors-mora var — Kors-mora som var gammal då Agnes och mamma var unga. Men mer än så får vi aldrig veta — nu finns ingen mer att fråga.

Hon var den sista länken bakåt...

PUPSI

Vår kära Mamma, Farmor och Gammelfarmor

Agnes Jakobsson

• 16 april 1889

har lämnat oss, övrig släkt och vänner, i sorg och saknad.

Fellingsbro den 1 oktober 1982

NILS

Bengt och Ingegerd

Niklas Ann-Karolin

GÖSTA och ELISABET

Per-Olov och Gerd

Tomas Anders

*Slumra gott Du kära
Hav tack för vad Du gjort
Vi skall i hjärtat bära
Ditt minne ljusst och stort*

Jordfästningen äger rum i Fellingsbro kyrka fredagen den 8 okt. kl 14, där samling sker för dem som önskar närvara. Efter sorgeakten inbjudes till Hotell Fellingsbro.

Agnes Jakobsson, Fellingsbro. Änkefru Agnes Jakobsson, Brogården, Fellingsbro, har avlidit i en ålder av 93 år. Den bortgångna var född i Frövi och kom till Fellingsbro 1910 då hon fick anställning i Fellingsbro prostgård. Där blev hon bekant med sin blivande make, Karl Jakobsson, som avled år 1951. År 1937 var Agnes Jakobsson med och bildade Fellingsbro socialdemokratiska kvinnoklubb och den bortgångna blev den första kvinnliga medlemmen i arbetarkommunen. Vidare tillhörde hon Röda Korset, samt var med och startade lottakåren 1941. När PRO-föreningen började sin verksamhet i Fellingsbro var den bortgångna en av de drivande krafterna och hon var medlem i styrelsen med bl a uppdrag i många år som sekreterare. Agnes Jakobsson var hedersmedlem i Fellingsbro PRO-förening. Närmast sörjande är sönerna Nils, Stockholm, och Gösta, Eskilstuna, barnbarn och barnbarns barn.

Hårdnackad squash

JAG FICK en squash av Marianne Bengtsson härom veckan. Det var ingen vanlig, gurkliknande squash utan det var en mera plattaktig modell. Som en korsning mellan en krabba och en farkost från en främmande planet — i miniatyr givetvis — såg den ut. Och med ett porlinshårt, vitgrönt skal.

Ett recept medföljde. Det tejpade jag fast vid frukten. Lösa recept har annars en viss förmåga att försvinna.

OCH SÅ en morgon tänkte jag att nu är det dags att prova receptet, det verkar enkelt och är snart gjort.

Squashen skulle skaras i tärningar. Men först skulle den skalas. En vanlig potatisskalare slant bara hit och dit. En bra och vass kniv lyckades inte göra mer än en knappt märkbar skära i den och stora, vassa köttkniven var snart inte så vass längre. Och runt omkring på bänken och på golvet hade små, små fillor — knappt större än hudavlagringar — sprätt omkring.

På stora skärbrädan låg squashen också osårbar ut. Rena, rama science fiction!

JAG FÖRSÖKTE dela den, men kniven bara slant. Och tiden gick! Jag ringde Marian-

na knivar fick det bli motorsågen i alla fall.

Och tiden gick...
Då jag kom tillbaka hem hade jag squashen delad i fyra bitar. Nu försökte jag karva ur köttet med en kniv men det gick taffligt. Begrundade situationen en stund, tittade på klockan och konstaterade att tiden fortfarande gick. Det började skymma ute.

ne och frågade hur hon brukade göra.

— Jag tar bara potatisskalaren, sa Marianne, det går hur lätt som helst. Jag har en sån där potatisskalare som snurrar.

Jag tog squashen med mig och åkte hem till Bengtssons för att låna denna underbara potatisskalare.

— Jaså, var det den där squashen, sa Marianne då jag kom. Jag trodde det var en sån där lång.

Och Marianne tog fram sin underbara potatisskalare som snurrar. Men den bara snurrade.

GUNNAR SOM var hemma och intresserat sett och hört på, erbjöd sig att hämta motorsågen. Men det trodde vi nog var att bruka mer våld än nöden krävde. Men sedan även Marianne provat alla si-

HÄMTADE verktygslådan och tog fram hammare och stämjärn. Det gick inte bra — det kändes avigt. Jag skulle ha behövt ett skruvstycke.

Till sist hade jag i alla fall skilt barken från trädet — höll jag på att skriva. Sedan gick allting så fort som jag från början trott att det skulle göra. Algot hade stött till och tittade intresserat på då denna underbara squashskapelse tog form.

DÅ MÅNEN seglade upp på himlen ringde jag Bengtssons och sa:

— Nu är det färdigt — det är lika bra att ni kommer över! Bums! Och det gjorde de.

Men nästa gång får det nog bli en squash av den vanliga modellen — en sådan där lång...

PUPSI

19
10-82

Möbelköpet

SER i bladet en helsidesannons om hur Ikea sänker priset utan att nagga på kvalitén. Frågar mig då omedelbart hur Ikea skulle kunna sänka priset utan att nagga på våra nerver.

ERINRAR mig hur även jag någon gång på 60-talet föll för de vackra färgbilderna i deras katalog. Åkte dit och gottade mig en lång stund i varuhuset vid Kungens kurva. Bestämde mig för ett litet, nätt, runt köksbord och fyra gröna pinnstolar. Det gick hur lätt som helst. Men sedan började bekymren.

NERE i varuutlämningen höll man på att expediera köbricka nummer 7. Jag hade nummer 98. Det tog sin rundliga tid det, i snålblåstens kalla november. Så småningom blev det min tur. Jag fann mig stående med ett fyrkantigt och mycket stort paket framför mig på disken. Ganska platt visserligen, men tungt så in i Norden. Och ingenting att greppa tag i.

Jag frågade mig hur ett litet, nätt köksbord kunde bli till ett så svårubbat och ohanterligt paket. Dessutom var där fyra paket med delar till de fyra pinnstolarna.

PÅ DEN tiden hade jag anledning att ha en stor bil. Den backade jag intill så mycket som det gick. Men vad hjälpte det. Att forsla det stora, tunga paketet de få metrarna från varudisken och till bilens bagageutrymme var för mig som en utopi. Och jag hade väl stått där till stängningsdags och sett villrådig ut om inte en av grabbarna bakom

disken förbarmat sig över mig. Han kom med en säckkärra och lekande lätt forslade han mina nya möbler till bilen och lastade in dem.

HEMKOMMEN till porten uppstod nya problem. Jag lyckades vicka ut det otympliga paketet ur bagageutrymmet och stod och höll det på högkant — villrådig. Då kom en intet ont anande stackars man och gick förbi — skulle gå förbi.

— Ni (det var långt före du reformen) skulle inte vilja vara så snäll och hålla upp porten medan jag här in det här paketet, sa jag.

VISST, sa han hjälpsamt, och höll upp porten. Jag ryckte och slet i paketet men lyckades inte rubba det. Det visste jag förut men det visste inte den stackars mannen att jag visste.

— Är det inte bättre att ni håller upp porten och jag bär in paketet, sa han.

— Ja, kanske det, sa jag och så bytte vi. Han lyckades baxa och släpa in det i porten. Väl inkommen där tittade han sig omkring och frågade sedan — Vart ska de!

JAG PEKADE uppåt och han såg i. Fick upp det till näs-

ta trappavsats och tittade frågande på mig. Men jag bara pekade. Uppåt. Det var ingen särskilt stor man men hans armar hade tydligen en enorm räckvidd. Och han tycktes växa med uppgiften.

På den andra trappavsatsen pekade jag bara uppåt och han knogade på. Han och paketet före och jag efter.

NI HAR VÅL aldrig haft hjärtinfarkt någon gång, frågade jag.

— Nej, aldrig, pustade han då vi hunnit upp till den tredje och sista trappavsatsen.

— Då får ni nog det nu då — snart, sa jag. (Det var rätt!) Och jag började att tacka för hjälpen. Men han sa: — Har jag släpat det så här långt så kan jag väl släpa in det också!

ÄNDA IN i köket tog han det. Och ingenting ville han ha för besväret. Besvär, förresten — funn var alldeles förbi. Gud vet hur han tog sig hem — var han nu bodde. Han försvann ur mitt liv och jag såg honom aldrig mer. Men min eviga tacksamhet, den har han. Och något som liknade samvetsksval kände jag. Känner än. Han kanske aldrig blev människa mer! Han föll offer för kvinnolist, tjyv- och rackarknep.

Men sådana är vi — det kanske beror på att det alltid är vi som skall diska...

DÅ NÄSTA morgon grydde visste jag att jag skulle behöva ännu en stark man. Denna gång för att forsla ned det tunga paketet igen. Men om det skall jag berätta i morgon.

PUPSI

Möbelköpet II

BERÄTTELSEN om mina nya köksmöbler, hämtade vid Kungens kurva, fortsätter på följande sätt: Efter att ha burit upp de fyra mindre paketen med pinnstolarna i och kört undan bilen, började min julafton fast det bara var november. För nu skulle jag öppna paketet.

DET GICK åt både knivar, saxar och naglar för allt var förstas mycket väl igentjpat. Efter en viss möda hade jag de fyra pinnstolarna fram-plockade. Att skruva ihop dem fordrade någon tanke-möda enär bakben och fram-ben var olika. Till sist hade jag fått ihop tre stolar. Med den fjärde ville det sig inte. Den haltade betänkligt. Det var ett ben som inte stämde.

JAG LÅNADE ben från de andra tre stolarna. Jag provade och skruvade och svettades och tänkte. Men det hjälpte inte. Man hade skickat med tre bakben och ett framben — eller om det var tvärtom — till den fjärde stolen.

Därefter plockade jag fram bordet och blev mycket över-raskad. I paketet låg även två stora, gedigna iläggsskivor. Det hade jag ingen ananng om. Man kunde duka för 28

pers — minst — om man la i de båda skivorna i bordet. Men då skulle varken köket eller porslinet räcka till. Och inte bekantingarna heller. Det var inte så underligt att paketet var tungt. För säga vad man vill om detta bord från Ikea — men gediget, det var det.

NÄSTA MORGON ringde jag till möbelhuset och berättade om mina bekymmer. Jag ville lämna tillbaka bordet. Det skulle gå bra. Och jag ville byta det felaktiga stolsbenet mot ett som passade. Men det skulle inte gå bra. Hela stolen måste med tillbaka.

JAG LYCKADES få en granne till hjälp då bordet skulle ned för trapporna igen. Han var fiffig. Han ställde paketet på den släta kanten som skjuter fram under trapp-räcket. Och så fick det åka ka-

na ned. Det var bara att styra i svängarna.

Och så bar det av tillbaka till Kungens kurva. Här tog grabbarna i utlämningen — som nu var inlämning för mig — hand om både det stora och det lilla paketet. Pengarna tillbaka för det stora paketet var inte något problem. Men att få en annan stol i stället för den felaktiga visade sig omöjligt. Den skulle skickas sedermera.

EFTER EN tid kom det mycket riktigt en av från järnvägen med besked att stolspaketet hade anlant. Jag hämtade det. Och nu var alla delar rätt.

Efter en tid kom ännu en av från järnvägen. Jag hämtade det paketet också. Det var ännu en stol.

Jag ringde om den dubbla leveransen. Men det var inget att göra åt, sa man. Lagt kort ligger och ställd stol står — i källaren.

SEDAN handlade jag alla möbler jag behövde i en väl-sorterad möbelaaffär i min hemstad. Där ingick det starka grabbar i köpet så att säga. Det var väl använda trivsel- och nervspararpengar.

PUPSI

21-10-82

22-10-82

17
11
82

Rökförbudsskyltarna i Nyköpings stadshus

I "Blixten" den 16 november jämför signaturen AMG massor med glassplitter på Stadshustrappan i Nyköping med de förbudsskyltar mot rökning, som äntligen blivit uppsatta på väggarna i entréhallen.

Naturligtvis skulle väggarna vara renare utan de gula förbudsskyltarna. Det är bedrövt att de alls behövs. Men så länge inte generellt rökförbud gäller i allmänna lokaler, får vi dras med mindre rena väggar till förmån för en renare luft.

Många allergiker har tidigare inte kunnat besöka utställningarna i Stadshuset. Förbudsskyltarna vid ingången har INTE räckt. Rökarna tolkade dem som att det endast var just där som de inte fick röka. Och miljöförstöringen i entréhallen var ett faktum.

Bland publiken är det nog mest rökare som inte kan koncentrera sig på bildkonsten på grund av "de ettrigt gula rökförbudsskyltarna, som flimrar förbi". En nikotinslav, som inte får lända sin giftpinne just när det passar honom eller henne, blir alltid okoncentrerad.

Låt oss glädjas åt att vi äntligen kan få njuta rökfritt av de fina utställningarna, som brukar förekomma i Stadshusets entréhall. Och också hoppas, att glassplittermiljöförstörarna skall mogna och komma på bättre tankar.

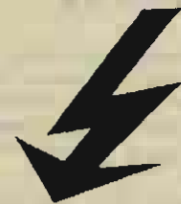
G L-N

SVAR:

Jag är inte rökare, och alltså inte av den anledningen okoncentrerad på en utställning. Men förbudsskyltarna irriterar lika fullt. Ta bort åtminstone några av dem!

AMG

16-82
11

Förbudsskyltar uppåt väggarna

DE, SOM PÅ lördagen gick till öppnandet av Lars Piraks utställning i Stadshusets entréhall i Nyköping, möttes på stentrappan utanför av en bedrövt synmassor med glassplitter efter nattens övningar. Och när man sedan kom in i den stora vackra vita stadshushallen för att se utställningen, mötte en inte mindre bedrövt syn. Runt om i hallen på de vita väggarna hade någon ambitiös person klistrat upp gula förbudsskyltar om Rökning förbjuden.

DET ÄR också en form av miljöförstörelse.

EN VISS skyltning är kanske behövlig men det måste väl ändå räcka med skyltar vid ingångarna till hallen, inte på varenda väggdel?

INTE BARA det att hallens obestridliga skönhet dämpas avsevärt av detta klottrande med skyltar, det

är också ett hån mot de utställare som kommer till Nyköping för att visa sin konst. Det är svårt för en publik att koncentrera sig på Lars Piraks bilder, med de ettrigt gula rökförbudsskyltarna flimrande omkring.

NÄR STADSHUSET i Nyköping på 60-talet byggdes, efter de danska arkitekterna Jean-Jacques Baruels och Paul Nieports "capitolium"-förslag, talades det mycket om att de båda uttryckt en önskan om att den stora vita hallen skulle få hållas fri från estetiskt störande dekoration, dvs utsmyckning av olika slag.

MAN KAN undra vad de skulle säga om de i dag kom förbi och tittade in i hallen!

FÖRMODLIGEN bli lika ledsna som vi blev när vi såg eländet i lördags.

AMG

Saltripan från Jokkmokk

SER I tidningen att samekonstnären Lars Pirak är aktuell i Nyköping. Undrar hur länge hans utställning i Stadshuset varar. Måste ta reda på det.

I min lilla pynthylla där jag samlat katter och fåglar står en "saltripa" med hans sirliga signatur i botten. Minns hur det var när den kom i min ägo.

DET VAR på den tiden då jag ännu reste omkring i vårt avlänga land som "handelsreserska". Besökte även Jokkmokk då och då.

Där fanns två hotell. Vid det första besöket hade jag slumpvis bokad i ett av dem. Kom ganska sent och fick ett rum de reserverat åt mig. Upptäckte strax att dörren inte gick att låsa. Bestämde mig för att inte bry mig om det. Gick till sängs. Då öppnades dörren. Av ingen — den gick bara upp. Sedan den gjord det några gånger band jag ett snöre i dörrhandtaget och fram till lårhandtaget på en byrå som stod innanför dörren. Det fungerade.

ninghuset. På väggen lyste en röd knapp.

Jag ställde ifrån mig resväskan och tryckte på den. Ett hevetiskt larm utbröt. Jag tappade det jag hade i famnen. Det var ingen strömbrytare jag tryckt på — det var brandlarmet.

ALLA DÖRRAR i korridorerna öppnades och förskräckta människor tittade ut. Men det var bara ett ögonblick. Strax stängde de om sig igen. Tänk om brandlarmet varit på allvar!!

Mannen som nyss inte kunde gå ifrån kom rusande, lände lampan och stängde av lammet. Där stod jag med bagaget runt fötterna och en krossad begonia bland krukskåror och jord.

— Hur kan ni vara så dum att ni trycker på brandlarmet, sa den knölen. Men då kom hans fru: — Hur kan du vara så oförsämd att du skickar upp en gäst utan att ta hand om bagaget och utan att se till att belysningen fungerar.

HAN FICK en välförtjänt utskällning. Det var så pass att alla dörrar öppnades igen och undrande och förskräckta ansikten tittade ut.

Sedan fick knölen ta hand om bagaget samt städa upp efter min krossade blomma. Nästa dag fick jag en ny blomma och många ursäkter. Men vad som hände mera den dagen skall jag berätta i morgon.

PUPSI

22-82
11

Saltripan från Jokkmokk

II

VARJE GÅNG jag har besökt Jokkmokk har det varit mycket kallt. Så även denna gång. På morgonen då jag behövde min bil ville den inte starta. Termometern på husväggen visade minus 32 grader.

Jag tog reda på vem som representerade Räddningskåren i Jokkmokk. Det var nära — bara att gå runt hörnet. Allting är nära i Jokkmokk.

DET VAR hysst taxibägare som hade även denna syssla. Det var en vänlig man. Han följde med till bilen på en gång. Men då han upptäckte att jag låst bilen blev han riktigt ond.

— här i Jokkmokk läser vi inga bilar, sa han. Så jag fick riktigt be om ursäkt. Tänk på att jag alldeles i onödan bundit igen dörren förra gången på hotellet. Den kunde väl ha stått på vid gavel i detta fridens rike.

Fast det förstås — Jokkmokksborna bor inte på hotell i Jokkmokk. Det är vi andra som gör. Som kommer resande från alla möjliga skumma platser!

SNART FICK han igång bilen och jag kunde besöka mina två kunder. Efter det

var jag ledig och gick ut på byn. Gick till Hemsjödsboden, fann en liten saltripa skuren i renhorn med en saltsked som bildade stjärten. Den var len och formskön och ljuvlig att hålla i handen.

Jag ville köpa den, men den kostade 125 kronor. Inte dyrt för ett så fint litet konsthandverk. Men jag bestämde mig i alla fall för att det inte går att köpa allt man vill ha.

MEN JAG kunde inte glömma den lilla saltripan som var så skön att se på och så skön att hålla i handen.

Då jag så småningom kom tillbaka till Nyköping ringde jag upp till Hemsjödsboden i Jokkmokk och bad att de skulle skicka den mot postförskott.

Nu står den här framför mig och strålar lätt på sin smäckra hals. Den har en lätt förvånad uppsyn.

Sannerligen tror jag inte att saltripan har en själ...

PUPSI

SN 23-82
11

Med slak resår

NUMERA har det blivit tvunget att lappa och laga igen. Men tiden räcker aldrig till. Påsen med sådant som behöver ses över blir bara stinnare och stinnare. Då och då är det alldeles nödvändigt att åtminstone få bort kullrägen. Så nu sitter jag här med en trave kalsonger, alldeles hela men med slak resår. Något slakare kan inte finnas i något annat sammanhang.

LÄSER på etiketterna: Fix, Norrköping. Fixresåren håller plagget ut.

Aha! Lova runt och hålla tunt! Ett (nej, en hel trave) fall för KO om man bara orkade!

För bara några år sedan skulle det ha varit otänkbart att sitta och peta med att byta resår i kalsonger. Bättre då att jobba närt, tjäna pengar och köpa nytt.

FÖR MÅNGA är sedan blev utjänta kalsonger till disktrasor. Det var innan det fanns trevliga och praktiska diskdukar att köpa. Disktrasan var kökets styvbjörn. Den skulle hänga med till sista träden, fast allting annat gick i tvätten regelbundet.

SOM BARN hade jag förmodligen att ha en "reaslig" mamma. Men en gång, då jag var med en kamrat in och bad att få ett glas vatten, kände jag en otäck lukt, då jag fick glaset under näsan. Jag såg mig omkring och där över kallvattenkranen hängde orsaken - ett gråsur, snusligt kalsongben.

Jag drack inte av vattnet. Gick och slog ut det i vasken och tackade artigt. Ingen hade märkt min reaktion, hoppades jag.

DEN GAMLA sortens disktrava av rot fick man verkligen se upp med. Där ville det samla sig grötskover och and-

ra matrester under snöret runt lilla livet. Gick inte att spola bort och inte att peta bort. Det bästa var att köpa en ny då och då. Det var en billig investering till hygienens fromma.

SÅ SMÅNINGOM kom diskborsten. Av många uppfattad som i stället för diskduken - när den i stället är ett utmärkt komplement. Ungefär som kniv och gaffel i förhållande till varandra. Det insår den som försökt diska ett glas med diskborste. Det känns stalt jämfört med mjuk diskduk och mjuka handrörelser.

JA, JA, prata går väl an, brukar det beta. Och skriva också - istället för att peta bort slak resår från gamla, men hela kalsonger. Man kunde kanske ta dem till fönstertrasor. Ja, jag vet - numera skall det vara raka då man tvättar fönster. Som fönstertvättarproffsen har. Men jag tycker att det känns så stelt, i synnerhet till smårutiga fönster. Tacka vet jag mjuka trasor och mjuka handrörelser.

MEN DET DÅR behöver jag inte ta ställning till nu. Det räcker om jag gör det någon gång i vår - då vårsolen tittar fram. Kalsongerna får väl ligga så länge...

PUPSI

Julens traditioner

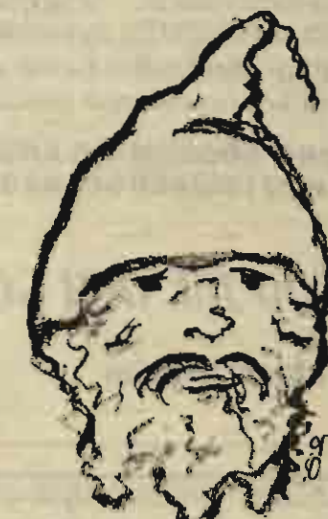
(H)JULEN står för dörren, som Albert och Herbert tjuvar om i teve varenda kväll. Julen är traditionernas helg - fast somliga traditioner har vi sållat bort och andra har försvunnit av sig själv. Att slå in julkappar till exempel. Det verkar som om många låter personalen i affärerna sköta om den saken. I den mån det finns personal.

För vår del har alltid julkappsinslagningen varit en trevlig tradition - i synnerhet då barnen var små. Då vek vi en söndag strax före jul för detta roliga. Vi höll till i köket där båda skivorna på stora bordet fälldes upp. Helvitt omslagspapper hade inköpts samt röda snören.

I BUTIKERNA hade vi fått julpapper om de klappar vi köpt. Ur dem klippte vi ur vackra julbilder och klistrade på de helvita paketen. Dock inte för tätt - bara några på varje paket. Rimmet och namnet på givare och mottagare skrev vi på en särskild lapp som klistrades på. Ibland fick någon av oss lämna köket. Det var mycket spännande.

VID JULKLAPPSutdelningen hade vi också en tradition, och den håller vi på än. Tomten delar ut julkapparna och läser med mjöda rimmen gneom de små ögonhålen i det tillknycklade tomteansiktet. Tomteansiktet är i sin fulla rätt att både vara tillknycklat och ha ett skägg som består av några slitna vaddtollar. Det har gjort sin tjänst i 42 jular. Och vakna barn har många gånger påpekat att han - tomten - haft likadan slips som pappa eller likadana tofflor som morfar.

NÄR ALLA har fått sina paket blir det ole dole doff om vem som skall börja att öppna första paketet. Men bara ett - turen går runt till alla att öppna sitt första paket, och andra och tredje. Alla får tillfälle att beskåda och susa av beundran - det är också tradition. Klapparna består ofta av tandborstar, skrivbordsal-

manackor, reflexbrickor - sådant som vi gärna glömmet att anskaffa själva.

ATT VAR och en själv viker ihop sina julkappspapper har också blivit tradition sedan många år. Sedan samlas de upp i den klädorg som julkapparna legat i. Denna sed infördes av lilla mamma sedan någon av oss lämnat ett kuvert med julkappsengar i det allmänna tumultet som på den tiden uppstod vid julkappsutdelningen. Sedan den gången gick mamma alltid igenom alla papper någon av de efterföljande dagarna. De papper som fortfarande var hela och snygga sparades. Så gör vi än i dag.

HÄR OM dagen då jag slog in julkappar var det rena "sjöskrinnsförnöjseln". - Nå men goda på dej vackra papper, står du rycken ett år till... och på en del papper sitter etiketterna kvar - Det ligger i släkten en sjuka, att kasta sig över och sluka! (En bok)

- Till mamms från barna, stod det på ett annat papper. Sista julkappen, ett par fårskinnstoffsor. Nu finns inte lilla mamma mer hos oss. Men de goda seder hon lärde oss lever kvar. Vi fortsätter att spara vackra julkappspapper för återanvändning.

PUPSI

17-82

27-82

DEN FÖRSTA JULOTTAN

Kia kunde inte sova. Hon låg i inventiionssoffan hemma hos sin morfar och morfar. Stora-syster Sigrid snusade och sov vid hennes sida och från utdragssoffan vid den andra väggen hördes ljud som tydde på att föräldrarna också sov. Det var natten mellan julafår och juldagen. Kia var fem år och hade fått höra att få följa med till Julottan för första gången.

I hörnet vid kakelugnen stod julgranen. Men det var konstigt för nu i mörkret hade den bytt skepnad. De röda äpplena och konfekten med ättigar fanns inte längre. I stället stod där i hörnet en oformlig skepnad med något som såg ut som en hjälm på huvudet. Säkert var det en farlig sofsat och kanske hade han en sådan där farlig krigarkniv som pappa hade stått bakom byrån hemma en gång.

Kia var rädd och kunde inte alls föreställa sig längre att den skrämmande skepnaden i vrån någonsin hade varit en julgran. Hon ville krypa ned mellan mamma och pappa och gömma sig, men vågade inte röra sig, inklämd vid väggen som hon låg. Sigrid paxade allud för att ligga ytterst.

På en stol vid soffan låg her-

nes julkappar — ett par röda sammetsstoffor med slof runt vristen, en nålsluk med guldbrä på, en docka av trä som var gran målrad och en julgranisramell. Om hon hade fått ligga ytterst hade hon kunnat ta till sig julkapparna och trösta sig... men Sigrid hade paxat — och aldrig att hon kom sig för med att paxa först!

Till slut mätte hon i alla fall ha somnat för plötsligt var mamma hos henne och försökte vacka — drog av hennes täcket och ställde henne i soffan.

— Nu Kia, skall vi alla till Julottan, sa mamma, det blir väl roligt. Men Kia var bara trött och hade helst velat krypa ned igen i den sköna värmen mellan lakanen. När mamma drog av henne nattlinnet badtrände hon till.

— Stackars unge, sa mamma, att du ruskar så dant. Men snart blir du varm! Sigrid höll redan på att klä på sig och i kakelugnen brann det och språkade rätt. Julgranen i vrån var ingenting annat än en julgran nu när taklampan brann — den fina med gröna pärifransen. En likadan som de hade hemma.

Förra gången de hälsade på hos morfar och morfar — det var i somras — hade det bara funnits fotogenlampor överallt.

Men detta var bekvämare hade hon hört de stora sista. Fast morfar sa ofta: — Hjulet går på vinn, hjulet går på vinn! Hjulet stut i en avert lida på vinden. Så Ladan kallades för matare. Så fort någon tänkte en lampas så hördade hjulet ett smurra. Det tyckte inte morfar om. — Gubbarna är snälla, hörde hon moster Slava säga en gång, ingenting för konst!

Sigrid och Kia måste dricka varm mjölk innan de skulle få gå. Kia tyckte inte om varm mjölk, det blev skiten på den med det samma och skinet fastnade på överläppen. Det var åckligt. Men pappa rynkade ögonbrynen och lå var det bara att dricka.

Antigen kom de iväg. Det var två stolar med en häst för vacker när hästarna sprang.

Kia satt med pappa, mamma och Sigrid i den sista släden. Den hästen hetten Gustaf efter kungen, visste hon. Morbror Albert, körde och smackade på Gustaf. Det var kallt om näsan men varmt och skönt under taket. Det var alldeles stjärnkärl, hästarna sprang, bjällrorra pinglade — det gick utdan värre. Kia kände sig alldeles lycklig och förnöjd!

I kyrkan var det alldeles fullt av människor och det ekade då de hostade, härlade och skrillade med luttern. Det brann ljus överallt, runt väggar, i takkronorna och framme vid altaret. Det blev varmt och mamma knäppte upp kappornas knappar på. Kia och tog av dem toppluvorna.

Prästet hade konstiga kläder, men vackra. Alla reste sig och hade aldrig hört var hälsad honom klämde i och hälsade med allt vad hon kunde. Orden gjorde hon själv vartefter. O, vud det var härligt med Julotta!

Sedan klättrade prästen upp i en höjd på väggen. Han började prata, han pratade och pratade. De somnade Kia, mamma, morbror Albert stamma gick av. De stod där vid väggkanten och mamma höll handen på Kia panna och Kia ulkade och ulkade, men det kom ingenting.

— Sku du spy unge, så spy, för nu kör jag, sa morbror Albert. — Å ja, sa mamma, nog kan du väl låta ungen ta kråkans i lugn och ro!

Morbror hade inte varit med till Julottan. Hon hade varit hemma för att elda och koka kaffe, tills juloteroket skulle komma hem. Det var varmt och skönt i det stora köket. Det stora skåbordet var fullt uppfällt och där hade morbror blivit uppmanad. Al barnen hade de hon kokat sluttvälling.

Sluttvälling var som varm mjölk, tyckte Kia. Den blev det också skinn på. Men mamma visste vad Kia tyckte om sluttvälling så hon kom till undsättning. — Kia mår illa, låt inte att alla hästskjuts. Bäst att lägga henne.

I kammaren hade morbror öppnat kakelugnsluckorna. En glödnög låg därinne och spred en ljuvlig värme. Kia fick lägga sig igen i inventiionssoffan, alldeles ensam. Hur hon än låg så låg hon både ytterst, innerst och mitt emellan. Kia tog julkapparna till sig och somnade om.

Mamma släckte lampan och hjulet slutade att smurra på vinden. Runt det stora skåbordet i köket satt stora-syster Sigrid och alla de andra. Taklampan var alltså, bara jululjusen brann runt om i alla stakar. Utanför förstrehn kom dagsljuset krymande.

Någon stampan av sig snö i tarstun. Det var Albert som

kom. Han hade varit och lämnat tillbaka hästar och slädar i granngården.

— Hörde ni vad Kia sjöng i kyrkan, sa Albert. Hon klarade allt i för både kung och fosterland.

Juldagen var långt liden innan Kia vaknade igen. Då var juldagbordet dukat i det stora, varma köket. Alla julens läckerheter fanns där, precis som på julafår. Men ingenting var så gott, tyckte Kia, som risgrynsgröt med sirap på.

Iman Kia började att gå av den, sa hon: — Julbergs bucke, Julbergs grinn, lita opp och skea in! Då skrattade alla och sa att små grytor har också öron. Och sedan fick hon veta att det var bara på julafår som det skulle vara grötrinn.

Den kvällen somnade Kia utan vidare. För nu hade allting som var spännande redan hänt. Dagen därpå skulle de fara hem igen, mamma, pappa, Sigrid och hon. Sedan skulle de inte komma tillbaka till morfar och morfar igen förrän till sommar.

Men då skulle det bli både lilla och spannande. Inte bara alla hjäss som i somras, hon skulle också få rida på Gustaf. Hade morbror Albert lovat!

GULLI LINDGREN

27-52

Kaffekokning och rim

VISST ÄR det trevligt att få kaffe på sängen, men häromsistens när Algot fyllde år så tänkte jag att nu är det VERKLIGEN Algots tur att få kaffe på sängen.

JAG ORDNADE med kaffe brickan på kvällen och smusslade med paket sedan Algot gått och lagt sig.

Försov mig först på morgonen - vaknade inte förrän halvsex, och då var födelsedagskajen redan borta. Jag tassade ned i köket och där satt Algot och tryckte i spisvrån. Han visste inte att han hade födelsedag.

- Kaffevarmen kokar ALLDRIG upp, sa Algot bekymrat, här sitter jag och väntar och väntar! Det var dådstyst i vattenpannan.

- HERREGUD, sa jag, locket är på! Algot hade glömt att ta spislocket av plattan. Vi petade av det med spiskroken. Locket var svart men spisplattan glödde emot oss med rödögat. Kaffevarmen började sjuda på nolltid. Sedan dess försöker vi ofta koka kaffevatten med locket på. Ingen av oss ser skillnad på det svarta locket och den svarta plattan. Men sakta går det!

Vi behöver nya spislock till julklapp! Bäst att ordna med det snarast. Och med rimmet: - Nya spislock vi behöver, ordnas fast det fattas klöver!

APROPÅ rim - är det någon som har hört den här?

En löjtnant vid namn Schyster hade en kalfaktor som hette Karlsson. Karlsson var en bra och vettig person men han

de inte så mycket boklig lärdom. En dag kom löjtnanten på att hans kalfaktor inte visste vad ett rim var. Detta ville löjtnanten avhjälpa.

- NU SKALL jag ge ett exempel, sa löjtnanten. Jag, löjtnant Schyster, har kysst Karlssons syster... men det är väl inte sant, sa Karlsson förskräckt.

- Nej, sa löjtnanten litet otåligt, men det rimmar. Nu skall Karlsson ge ett exempel!

- Jag, kalfaktor Karlsson har kysst löjtnantens fru, sa Karlsson.

- Men det rimmar väl inte, sa löjtnanten ännu mera otåligt.

- Na, sa Karlsson, men det är sant...

LYCKA TILL med julklappsrimmen, vänta ej till sista timmen!

Råder

PUPSI

(Nu tycker måhända någon läsare att detta kaseri är gammalt - julen är ju redan över.

Än sen då - börja med julklappsrimmen nu, så blir det kanske lite bättre nästa jul...)

SN Lördagen den 15.1.83

ORDET FRIT

SN - en bra tidning Kan bli ännu bättre

Med anledning av att man från Södermanlands Nyheter uttryckt ett önskemål om synpunkter på tidningens nya utformning, vill jag höra av mig. Först vill jag beklaga att glädjen med TV-programmens veckoöversikt blev så kortvarig. Att kunna planera veckans TV-tittande var värdefullt. Dessutom hade alltid det lilla veckobladet sin plats vid TV-apparaten. Vilket sällan dagens nummer av SN har då familjen består av flera medlemmar. Alltså måste vi komma ihåg att komplettera med någon annan tidning som håller med veckoöversikt.

Då tidningen fick sitt nya format kom den "lätta" sidan, Stjärnan, att hamna långt bak i tidningen. Till och med efter sportidorna, vilket är sällsynt. Nu har den halkat ännu längre bakåt. Två steg till och den är borta. Vilket vore synd - den läses av många.

Att Flanören fått mer utrymme är bra. Allt om vår gamla stad läses nog av de flesta med stort intresse. Men med förvåning såg vi lördagen den 8 januari att Stjärnsidan då var slopad. Finns inte plats för båda sidorna? Tidningen är ju ofta ganska tunn!

Optimistisk SN-läsare
Vi vill gärna fästa uppmärksamheten på att vi varje lördag har en hel sida med kommande veckas TV-program i sammandrag - till glädje för "Optimistisk SN-läsare" och alla andra.

Red

Adams revben

DENNA vinters gröna helger är över och de välsignade oxveckorna ligger stakrakt framför oss. Under oxveckornas trygga gång kan en stackars krasslig pensionär åtminstone unna sig att vara sjuk i lugn och ro.

Värre är det att på tröskeln till själva julveckan drabbas av något slags ondsint liten virus med alla tillbehör - bormull i huvudet, kardborrar i halsen, feber i kroppen och fel på packningen i den så kallade kranen så att den bara rinner.

I SÅDANA fall finns det två saker att välja på. Att gå till sängs eller också inte. Jag bestämde mig för det senare. Åt magnecyl och framhårdade, fixade mat och krafsade i sista stund fram juldukar och annat pynt och strödde över dammet.

Då den traditionella julafonsomiddagen var aväten, den traditionella julklappsutdelningen var överstökad och han som jultomten var på besök, kommit in igen - då sa jag till de tre karlarna, som jag av tradition firar jul tillsammans med, att nu struntar jag i er, nu går jag och lägger mej...

NATTEN och halva juldagen förlöt i feber och magnecyldvala men fram på eftermiddagen började jag fantisera om all den goda julmaten som fanns i huset. Inte vet jag vad de tre karlarna som omger mig om jularna hade haft för sig - skåpatit, förmodar jag. Men ett, tu, tre kom de in till mig i gåsmarsch. Den ene bar på ett glas varm glögg och ett tänt ljus, den andre på ett glas julmust och den tredje på en tallrik med ett löskokt ägg

och en skinksmörgås. Jag blev förstas alldeles övervårdig av all denna omsorg. Men insåg ändå att jag var i knipa där jag satt i sängen och försökte balansera en tallrik i den enda handen och två glas med skilda drycker i den andra. Så försynt som möjligt föreslog jag att någon skulle hämta en av husets brickor. Jag fick en bricka och kände mig sedan både bortskämd och omsvärmad där jag satt i sängen som en drottning omgiven av sitt hov.

ÄGGET VAR verkligen löskokt och skinkskivan - den låg som en liten ö på ett knäckebrödsbav. Jag drog litet i den här och där och flyttade omkring med den. Men den blev inte större för det. Under tiden tänkte jag med vemod på den stora, fina skinakan nere i kylskåpet som både handlaren och jag lyckats så bra med.

DENNA julhelg som bara hankade sig fram medan jag låg i sängen, kom jag till insikt. Det föll som fjäll från mina ögon. Jag insåg att jag var värd min vikt i guld - och mer, med tanke på vikten i förhållande till längden. Adams revben borde demonstrera för större uppskattning.

DE SVENSKA kvinnorna arbetar 2 miljarder fler timmar om året än de svenska männen. Det fick vi veta i ett lärorikt TV-program den 2 januari. Men titeln "Den svenska tanten" är förmodligen påhittad av den svenska tonten. Tanter finns inte - men töntrar finns. Eller är det också bara lömskt förtal...

PUPSI

Stjärnsidan

Fantasi - vad är det?

TYCKTE för en stund sedan att jag kände som ett inre tvång att fästa några tankar på ett papper. Men upptäckte strax att jag inte hade några tankar att fästa. Började då att fundera över Fantasi och försökte titta in i huvudet för att hitta någon.

DÅ INTE det gick, kastade jag mina ögon på golvet i stället. De råkade falla på den matta som ligger där sedan årtal. Jag såg då att mattan var alldeles full av gubbansikten. Raskt ritade jag av ett gubbansikte. Men då jag skulle kolla likheten kunde jag inte hitta igen ett enda av dem. Kanske var det bara Fantasi med ett stänk av Romantik, ty gubbansiktet på teckningen bär blommor i munnen och i håret.

JAG GER upp synen i mattan alltmådan skymningen sänker sig i rummet. Då dunkar det till i den gamla garderoben bakom min rygg, dörren går sakta upp av sig själv och något som låter som en tung kropp kommer utvärtande.

INGENTING rusligt i garderoben alltså, bara Fantasi. Eller INBILLNING, som det också kan kallas enligt uppslagsboken!

PUPSI

"Pupsi" har hittat sitt ställe i Vrena

Drömmen om "stället" blev en stor sekelskiftesvilla i Vrena. Här har Gulli Lindgren, eller signaturen Pupsi, en bedövande vacker utsikt över Hallbosjön.

VRENA: Drömmen att hitta ett "ställe", den finns hos många. "Stället" kan vara stort, litet, ligga vid vatten eller i skogen.

Gulli Lindgren, eller signaturen Pupsi, har hittat sitt "ställe". Det blev en stor sekelskiftesvilla i Vrena med utsikt över och omedelbar närhet till Hallbosjön.

— Ja, säger hon och flickar ut över den isfläckade Hallbosjön, alla längtar efter ett "ställe".

— Därför förstår jag inte

klappjakten på villaägarna. Den som vill skipa allt annat och är beredd att offra allt för sitt "ställe" ska väl få göra det?

I den stora gula trävillan Elinshäll, känd för övrigt för att ha Vrenas första badkar, har Gulli inrättat ett arbetsrum åt sig på övervåningen.

Utsikten över Hallbosjön är bedövande vacker, så bedövande att Gulli måste placera skrivmaskinen en bit från fönstret när hon arbetar. SN:s läsare känner igen hennes käserier under signaturen Pupsi.

Gulli var Nyköpingsbo en tid innan hon flyttade inåt landet till Vrena. Att lämna centralorten med all dess service, bekymrade henne inte.

— Nej, det har jag knappast ens tänkt på. Förresten är jag ju inne i stan på 20 minuter med bil.

— Aldrig någonsin har det väl gått så fort att få vänner som i Vrena, och aldrig tidigare har jag umgåtts så mycket med folk som nu.

— Här tittar vi ofta in till varandra och vi har våra fester. Vi övertog helt enkelt

vännerna av den förra husägaren.

Tiden bara går

Gulli, som kan blicka tillbaka på många händelserika, aktiva år, först som mannekäng i 16 år och därefter som handelsresande i barnkläder, har ingalunda slagit sig ned i lugn och ro i sitt hem.

— Nej, skrattar hon, jag vet inte vart dagarna tar vägen, men med ett stort hus att renovera, hushållsbestyr och mitt skrivande och tecknande, så är det klart att tiden går åt.

FOTO: LASSE SKOG

BARNDOMENS nöjen var många, omväxlande och mestadels alldeles gratis. Fast bion kostade förstås 35 öre. Veckopengen var 25 öre, men blev indragen helt om vi hade köpt gott under den gångna veckan. Så det gjorde vi aldrig. Men de gånger vi gick på bio brydde vi oss inte om vad vi kostade på oss. Var sin 5-öres dubbelkola skulle det minst vara, eller 5 1-öres.

BION VAR i Ordenslokalen, ett gammalt trähus med en öppen veranda. På verandan var det stäm och glam minuter före innan vi blev insläppta. Inne i lokalen var det långa träbänkar och runt om på väggarna högst uppe under taket fanns bibelord målade med snirklade bokstäver.

DET DRÖJDE alltid en bra stund innan filmen började och sedan var det alltid fem eller sju akter då ljuset tändes mellan varje akt. Så att snart kunde jag alla bibelorden utantill. Detta utnyttjade jag vid skilda tillfällen då jag ville imponera.

NU ÄRO alla glömda utom "Drinkare och slösare bliva fattiga och sömnlighet giver trasiga kläder. Konung Salomo."

MEN GOTTPojKEN var vida populärare än bibelorden på väggarna. En gång var han försenad och vi väntade

alla otåligt på honom. En liten kamrat till oss höll på att bli avhyst ur lokalen, misstänkt för att driva med den grånade vaktmästaren, då han gick fram och frågade: — Ha han kommit än, han som ha gått (gott)...

Men missförståndet reddes upp och så småningom kom Gottpojken.

NU ÄR det flera år sedan jag var på bio. Min syster var och hälsade på under en helg och vi fick för oss att vi skulle gå på bio. Vi skulle promenera lösa och lediga utan handväskor att bära på.

— Jag bjuder, sa syrran och stoppade en femtilapp i fickan. Medan hon löste biljett ställde jag mig vid gottkiosken och väntade, för vi hade bestämt oss för att "snarra" också, precis som under barndomens biobesök.

VAD KOSTADE biljetterna, frågade jag nyfikat, eftersom ingen av oss varit på bio på minst tio år.

— Det vet jag inte, svarade syrran och såg snopen ut, hon behöll hela femtilappen!

På hemvägen gick vi och skojade över att vi inte hängt med i priskarusellen — åtminstone inte då det gällde biobiljetter. Vi erinrade oss en av mammas roliga historier: — Roligt de va de, men krona ho strök...

Men det var förstås långt innan inflationen satte in på allvar!

PUPSI P

Om kroppkakor

— **INSPIRATION** — det är att ha roligt, brukade CAP säga på den tiden då vi förnöjde oss med att gå på målarkurs. Härondagen greps jag av längtan efter litet roligt. En stor karott kall skinnpotatis inspirerade mig till att göra kroppkakor.

Om kroppkakor har det alltid sagts att det är ett tidsödande långtidsarbete. Detta tog jag fasta på, då jag som mycket ung och mycket nygift bestämde mig för att tillaga denna omtyckta rätt för första gången.

JAG KOKADE potatisen dagen före, precis som det stod i kokboken att man skulle göra. Redan klockan sex på morgonen steg jag upp och satte i gång. Och visst var det knepigt för en ovan att skära, hacka, bryna, mala, blanda, knäpa, forma, göra gropar, fylla och slutligen koka. Men inte tog det hela dagen som jag hade trott — bara halva.

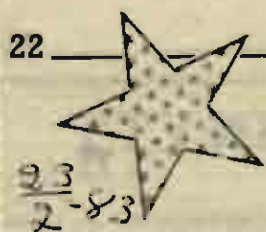
Och inte blev resultatet heller vad jag hade väntat mig. Det som jag slutligen fiskade upp ur grytan med min nyinköpta hälslev från EPA var sladdrigt, formlost och alldeles iuddigt.

— **FÖR LITET** mjöl, sa svärmor när hon fick se dem. Svärmor hade som ung varit kokerska i "bättre" familj och visste hur en slipsten skulle dras. Hon lärde mig att göra kroppkakor. — Det skall vara både rimmat och rökt fläsk i dem, sa hon. Och mycket brynt lök förstås och rejält

med stött kryddpeppar både i smeten och i fyllningen och helst ett par ägg och lagom med mjöl så de blir alldeles fasta och blanka och rejält med salt i kokvattnet. Och så skall de fiskas upp ur kokvattnet alldeles innan de skall serveras. Så det räcker om man börjar göra dem ett par timmar innan, sa svärmor.

FJAGGENS gumma var tydligen också bara uppskattad punktvis.

PUPSI P

Gå ut inne

VILKA missförstånd det kan bli ibland. Som i dag, då vi hade ätit lunch och det var min tur att diska. Då sa Algot:

— Jag tror att jag går in och sätter mej ett tag.
— Gör det du, svarade jag, jag kommer strax efter.

Efter en stund hördes Algots röst någonstans inifrån:
— Det här var inget vidare — det blev ingen succé.

— Jag kommer in till dej strax så blir det nog litet trevligare, ropade jag som trodde att han satt i skära soffan och längtade efter sällskap.

DÅ KOM Algot ut från toaletten och såg riktigt konfunderad ut. Undra på det! Vår toa är så liten och smal att vi får backa in och efteråt kliva ut för att ordna till oss därför att armbågarna inte får plats. Den är då sumnerligen inget vidare ställe att umgås på.

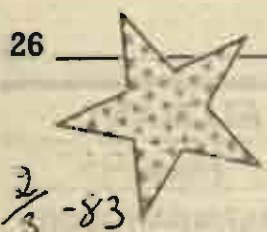
VI HAR undrat mycket vad den smala smattan med sitt lilla fönster har använts till på den tiden då dammet fanns nere vid stranden i ett hörn av hönshuset. Garderob kanske — eller skafferit. För 75 år sedan gick det kanske för sig att gå dit in och bre sig en smörgås. Ingen vet!

Och lång väg för den som hade ärende ned till den röda boden vid stranden. I synnerhet om det var bråttom. Tur att det var nedförsläp.

OCH HONSEN skulle ha mat flera gånger om dagen. Och tänk på vintern då det var mycket snö. Och ingen snöslunga fanns det på den tiden. Det blev nog till att pulsa många gånger. Och kallt! Och rimfrost på fjölet! Nej, sådana strapatser har vi inte numera när vi går ut inne.

Så tack och lov för smala smattan!

PUPSI

Om dåligt lokalsinne

LÄSTE någonstans om hur någon eller några hade gått vilse. Själv har jag aldrig gått vilse, men åt fel håll — det har jag gått. Både i själva livet och stundtals.

PÅ EN semestertripp uppe i Saxnäs vid Kultsjön i Marsfjällets skugga gick vi längan väg, Algot och jag, utefter Satsåns brusande vatten med våra långa metspön på Axeln och tyngda av ryggsäckar med en dagsranson av livets nödortf uti.

Vi letade efter en tjärn som skulle vara fiskrik men hittade den aldrig. Så småningom kom vi underfund med att vi inte ens hittat Satsån. An i dag vet vi inte vad det var för ett vattendrag som vi knatade utefter i flera timmar. Stannade ibland, tog en och annan örting och tjuv och med en "rö" — en stor en.

DÅ VI skulle gå tillbaka till vårt förbyrda härbre hade vi skilda åsikter om riktningen. Men en av oss bestämde sig för att hänga med åt fel håll i stället för att traska ensam i rätt riktning.

Så småningom kunde vi enas för första gången den dagen. Det VAR fel håll. Men inget att göra åt. Vi hade kommit in i en skog med undervegetation av mycket tät och hög sly. Med våra fyrametersspön på axeln kunde vi inte vore sig vända eller gå i cirkel. Bara fortsätta rakt

fram tills skogen tog slut efter två timmar. I nattsvarta mörkret kom vi tillbaka till härbret och vårt värdfolk, som just börjat prata om skallgång.

SEDAN DESS har vi skaffat oss ihopfällbara metspön...

I LILLA Sala har jag gått vilse, det vill säga åt fel håll. Gick in i en affär vid Torget, gick i motsatt riktning då jag kom ut — blev alldeles vilsen. Ett fyrkantigt torg med en likadan gata i varje hörn. Stod en lång stund och kände mig snurrig ända tills jag fick syn på Stadshotellet där jag bodde. Vilken lättnad jag kände då jag förstod att jag inte var alldeles galen!

I BOLLNÄS, som inte heller är någon storstad precta, parkerade jag bilen och kunde sedan inte hitta den. Jag tydde mig till en patrullerande polis sedan jag irrat omkring bra länge.

— Jag ställde den på en gata intill ett grått trästaket med en hög häck bakom, berättade jag ängsligt.

— Jaså, sa polisen, då vet jag. Och så gick han med mig runt hörnet. Och där var både staketet och häcken och min borttappade bil.

Är det sådant som kallas lokalt vansinne mäntro?

PUPSI P

Knäfall framför skänken

OH, VAD jag förtär min mamma. Mer och mer för varje år och för varje dag. Nya då jag låg på knä framför min gamla skänk tänkte jag på det igen. Jag försökte gussa om pryglarna i den för att få plats med ytterligare en tallriksträve.

— Useh vad grejor jag har som jag sällan använder, tänkte jag. Kanske ungen kan ha användning för en del av dem... men han hörjar också få trångt i sina skåp...

JAG MENDES hur mamma kom farande på sin gamla cykel med en kasse hängande på styret. Ur kassen plockade hon upp saker som hon inte fick plats med längre. Men också sådant som hon haft nedpackat i många år. Det var gamla vaser och figuriner och andra föremål som blivit omoderna någon gång på 20-talet. Men som hon kommit på att hennes yngsta dotter (jag) uppskattade.

MEN NU var det så att vi tillhörde en familj som tyckte om att ge varandra små presenter. Så att strax kom det nya skålar och fat och små pytsar till hennes skåp.

— Nu vill jag inte ha mer pytsar och pryglar, sa hon en dag till sina dottrar. Och det med skärpa. — Nu är det fullt!

Och fullt bar det varit i dött-rarnas skåp också sedan länge. Ty numera är alla Lilla Gummans pytsar och pryglar hos dottrarna. Det kunde ju räcka med det.

ATT ÄNDÅ komma från loppmarknaden med en trave gamla tallrikar verkar lätt sinnesrubbat — men de var ju så vackra. Är så vackra. Och nu är de placerade också. Där

i den gamla skänken som jag ideligen knäfaller framför.

DEN SKÄNKEN har jag räddat livet på, kan man säga. Under min tidiga barndom fanns det glas och porslän i den. Uppå den låg en duk med långa fransar i ändarna. Mellan skänken och väggen blev det en liten vrå. När jag var lelsen ställde jag mig i vrån och tjurade och flätade fransar.

Så småningom hamnade skänken i källaren. Den var bra att förvara färgburkar, fernissa och linolja i, tyckte pappa. Då den stätt i källaren i 35 år såg den bra skruddig ut. Jag bad att få den.

Sedan dess har den stätt i mitt finrum.

— DEN DÅR passar inte i det här vackra rummet, säger mina vänner som vill mig väl — Det struntar jag i, säger jag. Och fortsätter att ligga på knä framför den och plocka och plocka. Allt medan jag lovar mig själv att aldrig mera åka till Loppis. Men håller jag det...

Sällan slår man bucklor i en glaskaraffin, som lilla mamma brukade säga.

PUPSI

Mjölklod och smörberg

Datummärkning på livsmedel är bra. Ätminstone för oss konsumenter. Men det känns trist att alltför ofta behöva fråga efter varor som är stämplade längre framåt i tiden än de som finns tillgängliga i kyldiskarna. Numera är vi många som handlar en eller högst två gånger i veckan.

Grädde och mjölk, vars datum går ut efter en eller två dagar, vill vi inte ha. De varor som är stämplade längre framåt i tiden har hunnit bli gamla nog. Innan vi har konsumerat dem kan de vara gränsfall.

Att i affären behöva höra att varorna går att använda långt efter sedan datummärkningen är förbi, känns inte bra.

Bregottaskarna fick under 1982 ett tydligt tillverkningsdatum på locket. I askens botten står att läsa att varan skall hållas i ca två månader.

Mjölklod och smörberg är ju som de är i det här landet. Därför kan vi förstå att man i alla led vill bli av med det äldsta först.

Att be att få fram Bregott som inte är för gammalt är inte populärt i handelsbon. Det märks många gånger tydligt att en medveten kund är en besvärlig kund.

Numera är den tydliga märkningen på bregottaskens lock utbytt mot en knappast läsbar stämpel i askens botten.

Kan det männe varan för att färre kunder skall uppmärksamma att varan är för gammal?

Eller finns det någon annan förklaring?

G18

9/3-83

Snarstucken
och långsint

— EGENTLIGEN, sa jag, så är jag inte vare sig snarstucken eller långsint. Men ibland kan jag vara både snarstucken och långsint. Som den gången med glace-bilen till exempel.

Det var när mamma hade blivit ensam. Vi var hos henne över helgerna, lagade god mat och försökte göra det så trevligt som möjligt för henne och oss själva.

DET VAR i glace-bilens barndom. Den kom varannan söndag och pinglade. Min syster och jag brukade kila ut och köpa ett paket nougatglace, för den sorten tyckte mamma om.

Men så en söndag så var det en ny kille i bilen. Han sa att vi måste köpa en hel storförpackning. Han var snorkig.

Mamma hade ingen frys, bara det lilla frysfacket i kylskåpet. Så det fick vara med glacen men mamma blev besviken.

OCH SEDAN dess har det fått vara. Fast det var i en helt annan tid och i ett helt annat län med en helt annan person i glace-bilen, så mumlar jag ondskefullt och med doisk blick var gång jag hör glace-bilen pingla: — Där kan du gärna stå och pingla, din snorkplatta...

— DÅ SKULLE du se jag då, sa min gamle vän, jag kan allt vara långsint jag också.
— Jag var väl bara en 12-13 år. Jag hade gått direkt från skolan och till pappas trisersalong för att hjälpa till. På hemvägen gick jag förbi Frälsningsarméns lokal. De hade en skylt att de skulle ha en särskild dag för barnen så jag gick in.

— JAG VET inte än i dag om det var fel dag, men jag blev bortkörd bryskt och med hårda ord. Jag som var så liten och blyg, jag blev alldeles förskräckt. Det tog mig så hårt att jag aldrig mer satte min fot innanför Frälsningsarméns dorr.

— Men nu är jag 80 år så det kanske är dags att förlåta och göra som Jesus — vända andra kunden till. När man är så här gammal är det ingen idé att vara stöddig. När man en dag går bort skall man inte ha några fiender — bara vänner...

SÅ TALADE min gamle vän, varma och kloka ord. Visst slog han mig med många hastlängder ifråga om långsint, men har han nu lyckats förlåta Frälsningsarmén så skall väl jag kunna förlåta glace-bilen!

Jag skall tänka på saken...
PUPSI

Att göra en tavla
är väl ingen konst

FÖR LITET sedan handlade TV-ottans Café Syd om konst, eller rättare sagt om bilder på väggarna. Konst är bra att satsa på, säger det, om man har något att satsa. Bilder på väggarna har alla vi andra.

Om man tycker om att titta på bilderna ofta och inte bara varje gång de dammas — då blir det sämre — är det vackra bilder i betraktarens ögon. Det känns fint. Dessutom är bilder bra för tapeterna. De villas bort. Det har vi sett vid varje flyttning sedan bilderna tagits ned — å herrje, var tapeterna så dåliga!

KONST GÅR VI ibland till Konstmuseet och tittar på. I Övertjussalen kan vi gå länge och njuta och känna olika intryck för olika konstverk.

För min del känner jag alla mest inför Per Ekströms Hattlandskap i månken. Jag faller till ro där tillsammans med den drömska kon vid den lilla vattengölen där månen speglar sig. Ingen stress, ingen brådska — bara en oändlig frid ånda in i evigheten.

— TAVLAN är smadad, sa Algot sist vi stod där. — Var då, sa jag. — Där, sa Algot och pekade upp mot den bleka månen på den tröiska natt-himlen. Han såg funderig ut.

PUPSI

— Tok där, sa jag, det är ju månen!

Funderade gjorde också den lille sonen en gång för många år sedan. Det var på den tiden som vi bodde i Huddinge som på den tiden var okänt därför att avloppsfrågan inte var ordnad. Heja Huddinge svämmade över av öppna avloppsdiken som svämmade över. Alla små barn i Huddinge hade tidigt fått lära sig att inte gå för nära alla dessa diken. Att inte ramla i.

VI VAR hörta hos bekanta. De hade en bild på väggen. Det var en otjemäning som föreställde en portlande bäck som ringlade sig igenom en solbelyst björkträdgård.

— Är det en å, sa den lille och pekade mot bilden, eller är det ett kloakdike...

VI HADE hund också på den tiden. En schäfer, ovanligt vacker — förstås. En dag fick jag genom kökfönstret se en främmande hund sitta i grindhälet — en stor, otäck en, kole svart och dessutom alldeles piggrig och lovig. En riktig best. Hemsk!

— Ush, sa jag, vilken otäck hund!

— Men mamma, sa den lille sonen, det är ju vårän Mowgli. Han har ramlat i kloakdike...

Om fantasi

LÄSTE någonstans för litet sedan några goda råd om hur man blir författare. Ett par sedan länge etablerade i yrket har sagt att det inte beror på huvudet utan på ändan. Författarens skapande fantasi sitter egentligen där. Det gäller att sitta vid.

Eftersom jag sedan ganska länge har försökt med huvudet utan att lyckas något vidare, tänkte jag nu försöka med den andra änden — ändan. Så nu sitter jag vid så länge det nu varar. Det är ju så mycket annat som pochar på och som inte går att göra sittande. Bädda sängen, diska frukostdisken, vattna krukväxterna och kila och öppna dörren när det ringer på dörrklockan. (Välkommet avbrott)

ATT SKRIVA däremot är väldigt svårt om man inte sitter vid. Vid skrivmaskinen. Fast en viss övning har jag fått genom åren på att inte bara sitta vid skrivmaskinen. Eftersom alla golv lutar i gamla hus och det här är ett gammalt hus, händer det att hela skrivmaskinsbordet rullar iväg. Det händer mestadels då inspirationen sätter åt riktigt och knackandet blir som intensivast. Så det händer ju inte så ofta för all del.

Men när det händer då jagar jag efter och har jag tur, så hinner jag ifatt ekipaget, innan det smäller i motsatta väggen.

DET GÄLLER också att inte låta sig distraheras av allt det andra som borde göras i stället eller helst samtidigt. Evert Taube, han hade

Astri och Carl Larsson, han hade Carin, som gjorde allt det andra. Men jag — jag har ingen.

JO, JAG har Algot förstås. Algot sågar all veden på stora kapen. Han kapar och klyver så sågspånen yr. Emellanåt kommer han in i köket och får en grötklick eller en kaffetår. Såvida inte jag sitter vid, för då blir det inget.

I köket har vi några gamla, maskätta stolar. De har säkert varit maskätta de senaste hundra åren utan att det stört någon. Men häromdagen fick jag se trämjöl ligga på sitsen på en av dem. Just under maskhålen i ryggen.

NU HÅLLER trämasken på att kaka upp en av köksstolarna, sa jag. Det ligger en hel driva på en av dem.

— Na, de å nog bara min hjärnblödning, sa Algot enkelt.

Han hade rätt, det var sågspån, det sågs pån då han blinkade bort några ur ögonfransarna.

Algot knegade ut på vedbacken igen. Det gäller att stå vid om man skall få något gjort.

En vedkapare har säkert sin fantasi i fötterna.

PUPSI

23
7-83

SN Lördag

23
7-1983

Det hände sig att jag på grund av olyckliga omständigheter blivit stuglös. Van att påta i jord och pyssla kring egen stuga försökte jag verkligen finna mig tillrätta, sittande på en balkong i ett hyreshus, gloende på utsikten och petuniorna i balkonglådorna.

Med skärpa påpekade jag för mig själv hur bekvämt det var att slippa elda, slippa skotta snö och att bara ringa på portvakten då det var stopp i avloppet. Det hjälpte inte!

Villa Kullen i Vrena, uppfört av tegel från TÄRNÖ SLOTT, som brann ned 1918.

August Flodkvist, folkskollärare i Vrena 1884-1920, lät bygga Kullen inför sin pensionering 1920.

Att leta hus — jobbigt och spännande

VÄND

Efter en tid fann jag mig åkande runt i Sverige på jakt efter en stuga. Från Dalarna i norr till Småland i söder. Den sakkunnige vännen hängde med utan att knota allt för mycket.

Till sist sprang vi på DRÖMHUSET i hemtrakten. Villa Kullen i Vrena. Ingen stuga precis — men ett litet slott på sin kulle med hängbjörkar och ett flyttblock utanför dörren.

— Va, är det där HAR huset som är till salu — det köper vi. Sa jag den soliga försommardagen då vi stannade nedanför Kullen och såg det gamla huset för första gången.

Stått tomt

Vi körde upp och stannade vid flyttblocket som var inklämt med pipranka. Vi lassade runt huset och tittade in genom fönstren. Vi såg det vackra furrugolvet och en vit kakelugn i salen och att köket var rart iordninggjort.

Av en granne fick vi veta var nyckeln fanns. Invändigt var huset ganska förfallet. Det hade stått tomt i flera år.

Tapeterna hängde i flagor och innertaken buktade. Då vi tog tag i en fik som hängde ned kom hela takpappen farande över oss.

— Nu, när vi gjort sådan åverkan på taket, måste vi väl köpa huset — eller hur, sa vi till varandra. Så vi gjorde det.

Började rusta

Vi fann att Kullen var ett stabilt hus byggt av tegel. Vi började rusta omedelbart. Då vi rev ned de gamla tapeterna i ett av rummen, hittade vi en bit av en tidning som talade om att drottning Victoria skulle fylla femtio år. Vi fann då att tidningen var från 1912, eftersom Victoria var född 1862. Stockholms Dagblad av den 10 september 1917 hittade vi också.

Av gamla Vrenabor fick vi veta att Kullen var byggt av tegel från Tärnö slott som brun-

nit 1913. Undra på att vi tyckte att Kullen hade något slottsliknande över sig. Ett litet, vackert fönster ovanför balkongen hade också räddats efter slottsbranden.

Nu visste vi att Kullen byggdes någon gång mellan 1913 och 1917. Att det var folkskollärare August Flodkvist som lät bygga det, visste vi också genom ortsborna.

Uppfinningar

Så småningom fick jag kontakt med August Flodkvists sonson Sten Flodkvist, som var född och uppväxt i det gamla huset. Så nu vet jag att August Flodkvist, som var född 1860 i Floda, Södermanland, kom till Vrena som folkskollärare 1884. Han var en iderik och verksam man som gjorde flera uppfinningar. Bland annat en ställbar skolbank och en hyvelbank som kunde fallas upp mot väggen efter arbetets slut.

År 1897 startade han Verkstads Patentbanken i Vrena. På Katrineholmsutställningen 1904 fick hans uppfinning första pris.

Nu vet vi att August Flodkvist lät bygga Kullen inför sin pensionering 1920, då han flyttade med sin hustru Alma från Ljånstebostaden i skolan till Kullen som just stod färdig.

Skolmöbler

Kullen var från början ett tvåfamiljshus. August och Alma bodde i bottenvåningen och på det övre planet bodde sonen Ture med sin hustru Sigrid och så småningom de båda barnen Siv och Sten.

Då jag lyfte ut innanfönstren den första sommaren i huset, kunde jag precis se var Siv hade haft sitt rum och var Sten hade haft sitt. Det stod textat i överkanten på fönstren: SIVS RUM, STENS RUM. Där var det ordning och reda!

Efter August Flodkvists bortgång 1934 ägdes Kullen av dödsboet fram till 1945, då Ture tog över. Han drev också företaget, som ombildades samma år till Verkstads AB Patentbanken. Där tillverkades skolmöbler,

gymnastikredskap, stegar m.m.

Snickerifabriken totalförstördes av brand 1962. Ture, som var född 1895, hade då uppnått pensionsåldern men hade många kommunala uppdrag kvar. Han avled hastigt i maj 1976.

Inte lättsäld

Sigrid och barnen sålde Kullen och hela området till Fogelfors Bruk, som avsåg att stycka av Kullen och sälja separat. Samt att bygga villor på det övriga området.

Kullen blev dock inte lättsäld. Avstyckningen var inte klar och det var mycket att reparera. Huset blev stående tomt fram till försommaren 1976, då galningarna som flög över Sverige runt och letat hus, stannade nedanför Kulla-huset och förälskade sig blivsnabbt.

Att huset var reparerat var bra. Ingenting var på så sätt vandaliserat genom otillbörlig modernisering. De gamla fönstren var kvar och alla gamla, vackra innerdörrar med sina små mässingshandtag. Kakelugnarna var förstas bortrivna och oljeledning installerad. Men en vacker kakelugn fanns kvar. Det är nog bra för ett gammalt hus att få vara i samma släkts ägo i 56 år.

Med friskt mod

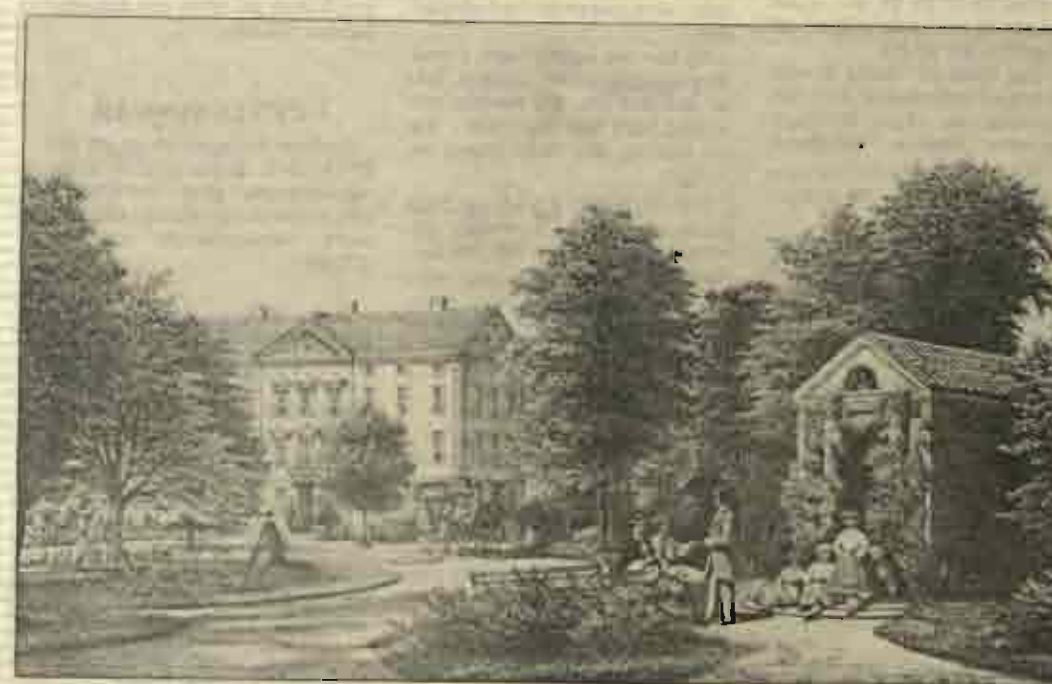
Vi tog tag i det vackra, gamla huset med friskt mod. Rörde den igenvuxna tomten, isolerade vinden och även två av rummen som också fick nya tapeter, nya vitmenade tak och de gamla golven översedda.

Men sedan hände något. Vi hittade ett ännu äldre hus med ännu mer att reparera uti. Sjönära. Sjön var det enda som Kullen inte hade. Därför kändes det litet svekfullt att överge Kullen bara för litet vattens skull.

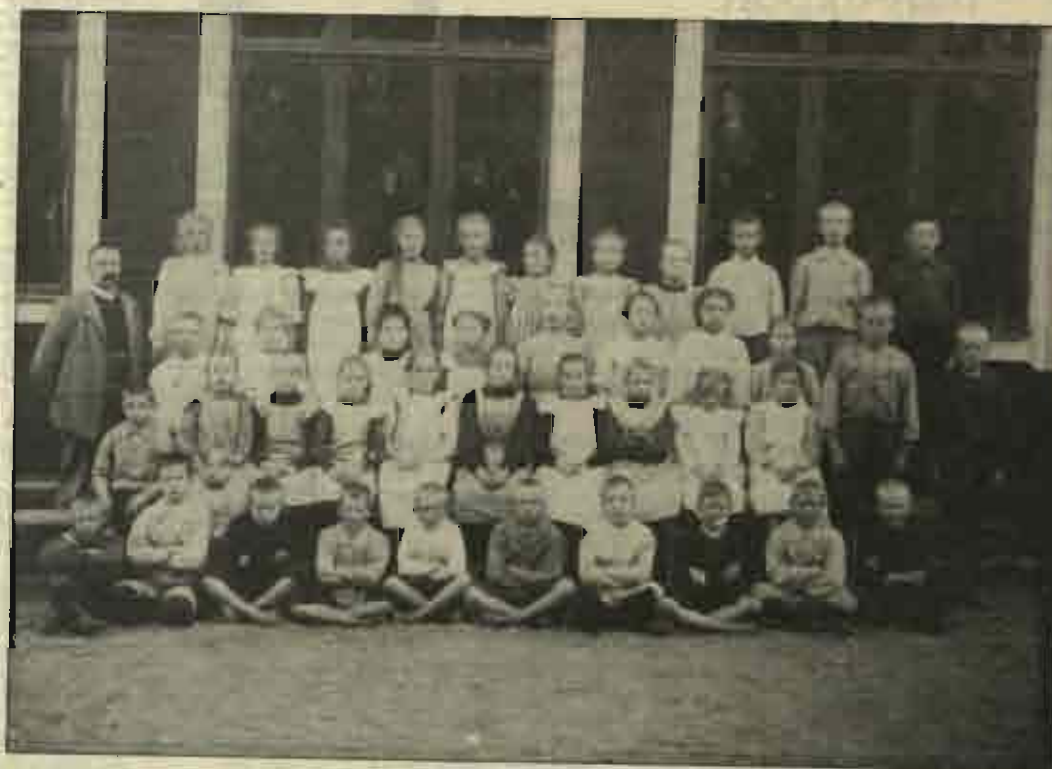
Men Kullen kom i goda händer. Nu bor Åse och Lennart Hagerström där, med småflickorna Malin och Karin.

Så nu står det Malins rum och Karins rum textat i överkanten på innanfönstren.

GULLI LINDGREN

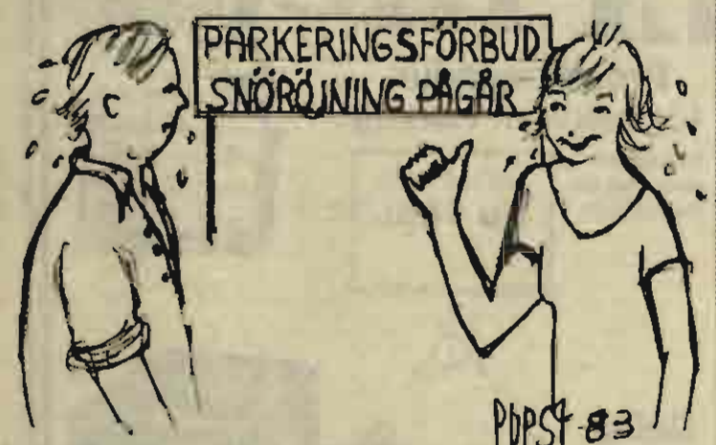

Tärnö slott i Husby-Öppnada socken. Uppfördes åren 1626—1640 av änkefru Ebba Grip. Härjades av vädeld 1913. Av fönsterraden under taket finns ett bevarat överfönster på Kullen, som också är uppfört av tegel från de gamla murarna som återstod efter branden.

August Flodkvist med sina skolbarn i Vrena 1908. Sonen Ture, född 1895, andra från höger i översta raden.

Putslustiga missförstånd

ATT MISSFÖRSTÅ varandra kan få tråkiga följder, men inte alltid. Det finns roliga missförstånd också som leder till skratt.

Det var en vacker vårdag i början av maj. Syrran var ute och åkte bil med en vän. Då sa vännen: - Nu har blandaren kommit ut...

- Är inte den ute året om då, sa syrran som just fått ögonen på en cementblandarbil som svängde om hörnet.

DET BLEV förklaringar och skratt förstås. Och så inhandlades anarast Vår-Blandaren, skämttidningen som elverna vid Tekniska högskolan i Stockholm givit ut två gånger om året sedan 1863.

DEM DRÖMMER inte om en vacker, gammal kristallkrona - jag gör det i alla fall. Det gäller att hänga med i annonserna och hoppas på fynd. Fyndpris måste det vara också om drömmen skall kunna bli verkligt. Och gammal skall den ABSOLUT vara.

En annons och en stor empiriekrona ringde jag på.

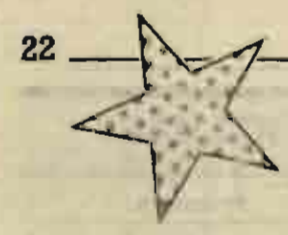
- Hur gammal är den, frågade jag.

- Visserligen är den bortåt en 25 år men det syns inte på den. Den är inte ett dugt såten, blev ivaret.

Det måste väl vara ett missförstånd!

EN AV de hetaste dagarna denna sommar hade jag ärendet till vårt lasarett. Parkerade utanför ögmnikliniken där träden skuggar skönt. Då jag parkerat fick jag se skylten:

En mission i livet

NU HAR jag fått ett hjärtligt grattisbrev i god tid till min födelsedag ifrån Ewa Jonsson i Malmö.

Ewa Jonsson minnar om mig SA. Är rädd för att jag inte kommer mig för att börja SAMLÄ. Vill putta på mig så att jag VERKLIGEN kommer mig FOR! Därför vill hon GE mig kopp, kaffefat, assiett och nysilversked fast det egentligen är vårt 228:75.

EWA JONSSON i Malmö vet uppenbarligen inte vad hon talar om och inte heller har hon tittat in i mina porcelins- och vitrinskåp. Där får man knappt rum med en tumregel en gång!

- Inte komma mig för med att börja samla... det skriver hon till en som har samlat ifrån spåtid. Bokmärken, tomma tändsticksaskar, apelsinmjölk, filmstjärnetoton och dockor. Tänk att natta 13 dockor varenda kväll i dock-sängar, margarinåder, tomma cigarråder - den minsta, grötputten, i en av de tomma tändsticksaskarna.

ALLA DE samlingarna var skingrade då jag började samla på killar. Det var Kalle, Pelle, Nisse, Tage, Stor-Ake och Lill-Ake och Gustaf 12 och 12 in till den mest förrådslarame. Han var glad att han i alla fall kom som nummer 2, påstod han.

DESSA gossar kallade stora syster helt vanvördigt för Pupsis menageri. Det var inte snällt.

Sedan den samlingen skingrats började jag samla på ALLT som är något så när gammalt och slitet. Det håller jag på med fortfarande.

OCH SÅ kommer Ewa Jonsson i Malmö och misstänker

PUSPI

mig för att inte komma mig FOR att börja samla. Jag önskar nästan att hon skulle ha rätt. Då kunde jag ha börjat att samla NU - sedan hon puffat på mig. I stället sitter jag smart som ekornen utanför mitt bo och kan inte komma in för allt som jag samlat på mig.

VAR SKULLE jag ställa Ewa Jonssons födelsedagsgåva... för att inte tala om den kopp och det fat och den sked och den assiett som hon vill att jag skall BESTÄLLA samtidigt för 179 kronor. Om jag gör DET också får jag av Ewa Jonsson ett vackert hävysmycke av porlän - var jag nu skulle göra av DET. Omkring halssn får det inte plats. Där har jag alla mina gamla, slitna briljantmycken hängande. Som jag samlat på mig.

EWA JONSSON är rädd för att jag skall tro att det är något "hett" med hennes generositet. Det är det naturligtvis inte. Hon unnar mig bara av hela sitt hjärta att bli en lycklig och glad samlare. Hon är snäll - Ewa Jonsson i Malmö. Hon har sin mission i livet säkrad!

DET HANDE sig en gång för länge sedan att det skulle bli tillökning i släkten. Själv skulle jag bli mor och det förplikade, så jag gick och köpte garn.

Att i förväg välja färg till småkläder var knepigt på den tiden. Rosa eller blått var inte att tänka på då vi inte visste vilken "sort" det skulle bli. Gult var inte heller så bra, eftersom vi hoppades på ett rödhårigt barn. Kanske det skulle skära sig. Det fick bli ljusgrönt.

JAG BÖRJADE sticka i god tid. Och det var tur. Det här var under kriget och garnkvalliterna var nog inte vad de borde vara. Garnet tøjde sig.

Jag hade planerat kofta och mössa och köpte garn därefter. Koftan blev något större än jag räknat med och mössan blev mycket större än jag räknat med. Mössan bekymrade mig verkligen fast jag hade försökt att "hålla in" den med fodret.

MYCKET GARN fanns kvar och jag stickade ett par sparkbyxor också. Medan jag stickade kom jag att tänka på både galten Särinuer och gossen som inte kunde få stopp på den kokande grötgrytan. Ju mer jag stickade, ju mer garn fanns det kvar.

Då sparkbyxorna var färdiga stickade jag långa sockor och korta sockor och väntar utan tummar samt väntar med tummar, modell större. Garnet hade nog räckt till en liten filt också. Men tiden räckte inte. Det hade blivit dags.

PÅ DET här lasarettet, som låg i Södermanlands län - hade man sina principer. Åtminstone på barnbördsavdelningen. Ingen, förutom de nyblivna fäderna, fick hälsa på. Så de flesta blev helt utan besök, eftersom besöksstiden var mitt på dagen. Att ta ledigt från jobbet var inte så självklart. Något pjösk på förlösningsavdelningen var det inte heller.

- Den som sig i leken ger den får leken låta, var ingen trösterik kommentar för den som låg i födslovändor dygn efter dygn. Till sist föddes en blond liss. Det var en måndag. Måndagsbarn har fagert skinn...

JAG BESTÄMDE att min syster skulle få besök och åkte till lasarettet men nekades att komma in. Sade då att jag rest långt - ända från Eskilstuna.

Det var en vit lögn som hjälpte. Ty på den tiden fanns det avstånd i Södermanland. Hela sängen rullades ut i korridoren och vi fick prata en hel kvart.

Så småningom skulle det bli hemtransport. Den nyblivne fadern fick fortfarande inte ledigt från jobbet. Mormor hade tagit hand om min egen trearing, morfar var ombord på jagaren Ronjulus långt ute i Östersjön. Aterstod bara moster.

MOSTER - det vill säga jag - borde egentligen vara upptagen av annat. Det var min 25-årsdag. Men det var roligare att hämta hem syskonbarnet.

I taxin höll jag på att tappa bort henne i det ljusgröna garnityret. Det lilla ansiktet försvann ideligen i den stora mössan så fort hon rörd på huvudet. Då och då såg jag en skymt av en liten röd upp-näsa och en trutande mun. Hon såg irriterad ut. Förmodligen var det mössan. Eller det var för varmt i taxin denna strålände septemberdag.

SA SMÅNINGOM växte hon både i och ur mössan och fick eget åkdon. Bild!

Och tiden bara gick... innan jag visste ordet av hade hon gjort mig till gammelmoster. Dubbla gånger. Det ljusgröna garnityret kom till användning också.

Efter 49 år finns det fortfarande kvar på en av småflickornas dockor. Det var tydligen god kvalitet på det kristids-garnet fast det tøjde sig så dant...

GAMMELMOSTER PUSPI

Endast mamma är vaken...

Dan före dopparedan var snart tillända. Det var sent om kvällen. Thelma var ensam i köket och höll på med de sista matförberedelserna för julen. Skar upp sill, hackade lök, stötte kryddpeppar. Sillagen stod och sjöb på spisen bredvid skinkkitteln. Saftrensbularna stod och jäste på sina plåtar inuti i spisvärmnen. I fönstersmygen stod den lilla köksradion och låt. Det var Maud Reuterswård som höll programmet. Endast mamma är vaken. Är efter år hade Thelma retat sig på detta program i radio. Kanske det var trevligt hållet — men på titteln som legitimerade att detta absurda förhållande att Julens förberedelser bara skulle angå mamma.

* * *

Ungarna sov sedan länge i tillkammarn innanför köket och Alvar hade somnat i bäddsoffan inne i rummet sedan han hade läst kvällstidningen både fram och baklänges.

I går kväll då hon kom hem från jobbet hade hon bett honom att hjälpa till. Hon hade inte väntat sig mer än ett handtag i nåder men fick inte ens det. Han hade hämtat ungarna hos farmor och satt på potatis så han tyckte att det räckte.

— Jag är trött, sa han.
— Jag arbetar också om dagarna, jag är också trött, hade hon svarat.
— Kom igen när du tjänar lika mycket som jag...

* * *

Då hon diskade middagsdisken log vattnet slut i vattenhinkarna. Hon skramlade demonstrativt med skopan i den tomma hinken men det hjälpte inte. Då bad hon att han skulle hämta ett par hinkar vatten. Hon hade börjat blanda till köttfärsen till julens köttbullar och behövde vatten kvickt.

— Måste jag det, blev det grniga svaret från denne hennes så kallade livskamrat. Då gick hon själv till brunnen.

* * *

Då hon sedan stod med båda händerna i köttfärsunken i färd med att rulla köttbullar, behövde lille Per sitta på pottan. Tidningsprasset ifrån rummet sade henne att Alvar var mitt uppe i det livsviktiga värvet att läsa kvällstidningen. Hon suckade, tvättade av händerna i vattenhinksvätten i handfalet på konnmoden. Den hade hon hållt upp tidigare för att ha i beredskap. Hon vek ett par tidningsblad och lade i boten på pottan och placerade den och minstingen i dörröppningen mellan köket och kammarerna. Återgick sedan till köttbullarna.

Efter en stund märktes det tydligt att det blivit resultat i pottan. Hon vädjade till Alvar att komma och ta hand om barnet, tyckte att det kändes opraktiskt med detta spring mellan pottan och köttbullarna. Men hon förväntades inte över svaret!

— Det får du räkna med, att så snart där kommer jag aldrig, aldrig, aldrig att befatta mig med. Sade denne råder till detta lilla barn som satt på pottan och var "färdig".

* * *

Thelma bestämde sig i den stund för två saker, att rulla färdigt köttbullarna innan hon gjorde något annat. Och att "komma igen". Kom igen när du tjänar lika mycket som jag, hade Alvar sagt. De orden skulle han få ångra. Liksom så mycket annat!

Själva den så kallade droppen kom efter en stund. Den lilla hade tröttnat på att vänta och i ett obehövligt ögonblick rest sig från pottan. Nu stod han med den ena lilla foten i pottan och trampade och trampade. I stjärten hade han en röd ring efter pottkan-ten...

* * *

Men allt detta hände i går. I dag hade hon inte bett om någon hjälp — bara krogat på. Allt skulle vara färdigt i kväll innan hon kröp i säng — allt som var kladdigt och slabbigt. Radion malde på i fönstersmygen, skulle visst hålla på till klockan två på natten. Något ljushuvud på Radlo-tjänst hade bestämt att endast mamma skulle vara väken denna jobbiga kväll. Inte minsta lilla kamrataranda skulle existera i något enda hem dessa sista timmar innan julfriden förväntades infinna sig.

Ute var det stjärnkärlt och gnistrande kallt. Thelma tog ut sista bullpötken ur ugnen, bytlade på sig och gick för att hämta vatten. Var glad att köksavloppet som gjorde att hon inte måste bära ut allt vatten sedan hon begagnat det. Alltid en tröst i bedrövelsen. Ständigt tomma vattenhinkar var en sak — ständigt full slaskhink var värre.

* * *

Hon hade bestämt sig för två saker tidigare. Nu bestämde hon sig för en tredje: — Bättre ingen kamrat alls, än en dålig...

Hon tänkte på sin svärmor som hade stått ut i trettio år, tänkte på alla kvinnor som hade stått ut i hela livet under många gånger ännu värre förhållanden. Men nu var det andra tider fast de flesta kvinnor ännu inte upptäckt det — och ännu mindre männen. De skulle alltid värna om sin bekvämlighet...

Det var skönt att vakna på julaftonens morgon eftersom julafton inföll på en söndag. Hon behövde inte rusa iväg till jobbet och barnen kunde få vara hemma. Alvar sov ännu — han kunde visst sova hur länge som helst, den sofflocksliggaren. Hon var fortfarande förbaskad på honom, men inte lika arg som i natt då hon var föroli av trötthet.

* * *

Hon hörde ljud ifrån barnens kamrare. Ljulen jollrade och småpratade för sig själv och Ellis treadingen, höll på att runstera om med pottan. Den var av emalj och hade en särskild liten signaturmelodi, tyckte hon.

Hon hade lärt Ellis att bara ställa in pottan under sängen efteråt. Men Ells ville helst klara alltid själv. Nu hörde hon bara fötter tassa över köksgolvet. Det klirrade till i emalj-pottan då den hamnade på diskbänken. Bara fötter igen över golvet, en pall sköts fram till bänken. Ells hade klättrat upp på pallan och tömde pottan i vasken hörd hon. — Den ungen redar sig själv, tänkte hon smäleende.

Thelma låg tryggt kvar i sängvärmnen och lyssnade till ljuden ifrån köket. Ville inte stora ungen som var mitt uppe i sitt viktiga värv — detta att klara sig själv.

* * *

Pallen skrapade åter igen mot köksgolvet, det skramlade i vattenhinken, vatten hällades från skopan ned i pottan — Jo, Jo, pottan måste ju sköljas... men sedan fick Thelma brötton. Vattenskvätten från pottan hamnade alldeles tydligt och klart tillbaka i vattenhinken igen. Men då var det så dags.

Hon var glad att Alvar inte vaknade. Han skulle inte ha vett att berömma en duktig och tillagsen unge. Han skulle ha hotat med stryk i stället. Och så var hon tillbaka till de dystra tankarna från kvällen innan.

* * *

Svärtrödrarna bodde nästgårds. De skulle fira julaton hos dem och starta tidigt på eftermiddagen för barnens skull. Då de kom dit var allting rustat och klart för julen, men svärmor var litet purken. Kakelugnen hade

ryckt in och svärtrar hade öppnat fönstret utan att flytta undan den grunt blommande julkaktusen. Nu var den lyft åt sidan och stod trusen och släk som en påminnelse åt korttänkta svärfars dåliga smvete. Men svärmor var inte dum — hon insåg snart nog att julfriden var viktigare än julkaktusen. Släckningen var räddad.

Thelma och svärmor var goda vänner. De var överens om det mesta. Beträffande karlar var de rörande eniga. Man skulle alltid räkna med att diska om disken vid de sällsynta tillfällen då en karl hade diskat och man skulle aldrig räkna med en liten duk på bricken vid de sällsynta tillfällen då det vankades kaffe på sängen. Man fick inte ha några pretentioner på omtanke. Ömtanken på omkärlek i de flesta hem.

* * *

Thelma tyckte att svärmor var bra. Hon hade aldrig en tanke på att svärmor hade någon skuld i att Alvar var som han var. Alvar och svärtrar var produkter av tråkiga gamla vanor och traditioner som var svåra att bryta. Till det skulle det nog till så mycket som förnuft att så mycket av den varan fanns nog inte i hela världen.

Så gick man till bords i ett julpyntat hem bland lindrande juleljus. Svärmor och Thelma hjälptes åt med barnen, hjälptes åt med allt som skulle till för att en måltid skall flyta behagligt. Och hjälptes sedan åt med disken.

* * *

MÅND.

Under tiden drog svärfar och Alvar lott om vem som skulle vara tomte.

— I morse fotade Anton gran, sa svärmor. Men för övrigt har han bara gått omkring med händerna i byxfickorna. Han blev visst stött när jag frågade om han inte kunde få dit fötterna också.

— Få se nu vem som blir tomte, sa Thelma. Den stackarn måste ju läta på rumpan, hur nu det skall gå till. Titta det blev svärfar. Tur för Alvar det. Han skulle väl braka ihop under säcken.

De båda kvinnorna fortsatte att häckla sina karlar, ulom hörhåll som de var. De styrkte och stöttade varandra.

— I slutet på 20-talet när Anton var arbetslös och jag gick i hjälphus och städade och tvättade, sa svärmor, då kom jag hem varenda kväll dödstött och utsliten. Men på soffan låg Anton och vände på sig på passning. Då besökrade jag mig för att jag skulle gå ifrån honom så fort det bara gick att orovna.

— Jag begräpar inte att du stått ut i trettio år, sa Thelma. Det tänker då inte jag gör.

Jag har besökrat mig.

— Men nu är det orunt, fortsatte svärmor. Jag har hyrt en lägenhet nere på sanhället.

— Jag hänger med, sa Thelma. Om jag får.

— Visst, sa svärmor. Jag hade räknat med det. Jag har min pension och är hemma och ser till barnen och du jobbar som vanligt. För övrigt hjälps vi åt precis som nu.

Lille Per hade somnat inen tills var klärvaken i väntan på tomten som just kom nere ifrån källaren med sin påse på ryggen.

— Tomten har likadana tofflor som farfar, sa Elis litet förvundrad, men var för övrigt nöjd med besöket, så i ett hörn och pysslade med alla sina nya saker.

Anton kom från källaren — samma väg som tomten försvunnit.

— Tjohltt, tjohatt, sa han och tog ett litet skutt bakom ryggen, fram med groggvirket nu lilla gumman, för nu ska vi karlar ha oss en grogg!

— Ynkligt att böra löss hosta fast de inte har nåt bröst, sa svärmor, men de ska få sin grogg — den sista. Ur min hand, tillade hon för säkerhets skull.

Och så blev det.

Detta hände för mer än trettio år sedan. Alvar, stackarn, blev alldeles ställd, men fick så småningom ett nytt fruntimmer i stugan — ett täligare. Svärfar Anton klarade inte alls den dagliga vården av sig själv. Han flyttade till äldreomsorgen precis innan domshemmet precis innan han höll på att svälta ihjäl av brist på företagsamhet i gröt-rälet. Thelma och Alma, som inte var svärmor längre åt Thelma, trivdes i lägenheten "på samhällen". Ungarna låg ut som unga brukar när den liden försvinner. Alma söt sina ögon för alltid vid 37 års ålder, i sin egen säng och med sin hand i Thelmas.

När Thelma får hem sina pojkar, springer hon glatt och villigt och passer på dem. Men ibland säger pojkarna: — Sit du morgon, det här klarar vi...

Thelma är ännu nöjd med det beslut hon fattade dan före dopparedan för mer än trettio år sedan. Hur måtiga sådana beslut som inte fattas, vill hon inte tänka på. Men inte många har en Alma. Hon saknar Alma — den goda kamraten.

GULLI LINDGREN